

VI 26-161.

На правах рукопису.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК

НЕПЕРІОДИЧНИЙ ОРГАН ПРАЗЬКОГО ВІДДІЛУ УВРС

ПРАГА

З М І С Т.

	<u>Стор.</u>
<u>М.Шаповал</u> - З Новим Роком	7.
<u>С.Довгаль</u> - Замірення в Європі і наше визволення.	4.
<u>А.Корський</u> - Бразилія	8.
<u>В.Петрів</u> - Руханкові організації та їх значення.	14.
<u>Н.Григорій</u> - Переселення на хліборобство у Францію	16.
Про ганебні виступи	17.
<u>М.Шаповал</u> - Насильство і лінічарство	25.
Резолюція протесту проти терору на Україні	30.
Справи нансенівських пасів	31.
Війна укр.селах з большевиками	32.
З большевицького рая тікають	32.
На черві до знищення	32.
Хроніка	33.
Смерть робітника /Некролог/	37.
Листа жертводавців /Пресовий фонд "Укр.Роб"	37.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" пристячує свої сторінки етнопитчу нашого робітництва на еміграції.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" містить матеріали про життя робітників в усіх країнах, куди долла заминула наших людей.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" подає відомості про переселенську справу.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" подає відомості про становище робочого люду на всіх українських землях.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" освітлює питання міжнародного професійного робітничого руху.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" удає багато уваги справі будівництва місцевих укр.професійних організацій на рідних землях і на еміграції.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" має серед своїх співробітників видатних укр.писемників, публіцистів і літераторів професійного руху.

"УКРАЇНСЬКИЙ РОВІТНИК" має своїх кореспондентів у відділах УВРС, а також у Франції, Америці, Польщі, Румунії і в інших країнах.

Купуйте "УКРАЇНСЬКОГО РОВІТНИКА", ширте Його в робочих масах, збірайте пожертви на Його фонд, щоб в скорій часі видавати Його дійсним друком і гідно репрезентувати укр.робітничу справу перед чужого пролетаріату.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Praha III, Šeriková 4/III.
Czechoslovakia.

УКРАЇНСЬКАЙ РОБІТНИЦІ.

ПРАГА.

СІЧЕНЬ 1930.

ч.2.

Українське організоване робітництво м. Праги та околиць шле свій палий новорічний привіт робітникам і селянам України, поділеної й грабленої хижими імперіалістами. Також складає новорічне пооздоровлення робітникам-емігрантам, які пішли на чужину, працюють і страждають в затяжній боротьбі за визволення України.

Правильне робітництво українське вважає себе маленькою ланкою великого пролетаріату українського і трудових націй всесвіту, які невпинно ведуть боротьбу за визволення народів і класів. Як складова частина цього трудового суспільства українське робітництво йде й мусить іти солідарно нога в ногу з пролетаріатом всіх народів та спільно боротись за іралу майбутність. Тому на прапорі нашому написаний ідіч:

Хай живе соціальна Революція, яка змете з лица землі неволю народів і трудових класів!

З НОВИМ РОКОМ.

Десять літ минуло з часу утворення української державності. Таний час давав змогу українським партіям оглянутись і подумати над тим, чому вони не обсягли цього? Які сили перешкодили? В чому була слабість українських сил?

Таких оглядин, поважно-науково розроблених, партії і течії не зробили, за винятком соціалістів-революціонерів. Українська самостійницько-комуністична течія зробила своєрідний огляд в книзі В. Винничонка "Відродження Насії" /1930р./, але цей огляд не науковий, а художньо-політичний, в якому автор засуджує всю свою політичну діяльність під час перших років революції, правда - в дивовижній формі: засуджує політику "дрібної буржуазії", цебто соціалістичних партій, в імені яких він і провадив політику.

Український буржуазно-реакційний націоналізм спромігся на дві книжки, що претендують на збучування нових програм /Д-ра Донцова "Націоналізм" і З. Липшинського "Листи до братів хліборобів"/. Обидва автори роблять спроби дати критику українського руху /В. Липшинський/ і українського визвольного світогляду /Д-р Донцов/ і б'ють в одну точку: проти соціалізму, демократії, соціалістичної і демократичної інтелігенції, а натомість висувають або військову диктатуру на зразок фашистів /Донцов/, або монархію на старо-німецький зразок /Липшинський/, а світоглядом в первих - "націоналізм", в других - "дерзяність". Тактика в обох течій - завоювати український народ цебто селан і робітників і запанувати на їх кошти. Обидва автори - "марксисти": один бувший, а другий тан-тансиливе-

ться як "матерілістичне розуміння історії". Нема чого казати, що ці обидві спроби обґрунтування програм не мають нічого спільного з марксизмом: ні з розумінням суспільства, ні з способом огляду життя. Це хоробливі зловживання словами. Обидва автори не прикладали об'єктивно-наукового способу вивчення суспільства і його румійських сил, тому їх спроби не мають нічого спільногого з науковою. Хоч трохи пізнати українське життя по їх книжках не можна. Обидві спроби показали повну яловість думки, а з другого боку - повну безсилість тих панських і полупанських кол, погляди яких згадані автори виявили. В цих поглядах є багато слів, але мало думок. Ніякого шляху відродження українського народу /принаймані його більшості/ вони не вказали. Виливання почувань, як відомо, думок не дає, бо думка і почуття - це різні явища. Розум дає думки, а почуття дає слова про настрої. В настроях жо думок не буває. Ось через те всі питання про суспільні справи без досліду живого життя не дають нічого до пізнавання. Що з того, коли один /напр. "націоналіст"/ скаже, що він більший патріот і націоналіст, ніж інші, а п.Литвинський істерично кричачиме, що він більший "державник", ніж інші? Несчастий крик і більше нічого. Від його в житті нічо не зміниться.

Демократичні полупанки /напр. УНДО, ратикал-демократи і т.п./ не спромоглись навіть хоч би на такій "ідеології", як Фашисти і гетьманці. Полупанки і гідпани живуть сьогоднішнім днем, в минувшину не оглядтається, в будущину не зазирають: "світогляду" їм не треба виробляти, бо їх "світогляд" вироблять ті, що панують. Буржуазія європейська є носієм і творцем світогляду для українських полупанків і підпанків. /Розуміється "європейська" в польсько-німецькому вищанні/. Полупанки і підпанки, що пшиливо челячаться "інтелігенцією", якраз і показують бічність інтелекту /розуму/, бо за десять літ не спромоглися попрацювати на ці висненням шляхів відродження. Хто не працює інтелектом - який же то інтелігент? А це якраз характерна прикмета української буржуазної "інтелігенції", що вона не має накиду і відності до інтелектуальної праці. Доказом є та пустиня, яка розгортається перед нами, коли поглянемо в бік полупанків і захочемо пошукати протутів її творчості. А такі народи, в яких вищий шар /інтелігенція/ не працює розумом, засуджені на неволю. У "менш культурних" поляків, москалів і ін. /чи твердять українські полупанки/ щодня виходять десятки суспільно-економічних, політичних, мультикультурних, соціологічних часописів над дійсним життям, формуються і виховується очно покоління за другим, тисячі учених працює на ці вивченням кожного куточку життя - єсть тому їх політична аргументація і діяльність безмірою вища, ніж баланки і "діяльність" укр.політиків. Та їх діяльності, по правді кажучи нема, коли не рахувати тієї метушні, якою п.п.посли заняті мало булавання доміків, господарствечка і т.п. "Діячі", які думаютъ, що їх вибирають по черзі для того, щоб вони "розвбутувались" - це справжня політична катастрофа і для "вибраних" і для тих, що їх вибирають.

Зрозуміло, чому українські полупанки не спромоглися за десять літ подумати нац причинами поразки і над шляхами в будущину: не можуть думати ті, у яких нема чим думати.

Коли таке "відродження" тягнеться сто літ, то народ не рушає з місця, нічо в його становищі не кращає.

Коли-ж заявляються Шевченки, Драгоманови, Франки, то вони не - ми не че стають революціонерами й соціалістами, проти яких повстає орда темних полупанків і підпанків, ображена і обурена на

людей, що потрівши чітко-буржуазний сон та ще й при тім не хвалили реаційного хрюкання, яке дрібна буржуазія називає "визвольною боротьбою", "культурою" і т.п.

Нам шлях інший. Йдею слічані Драгоманових. Це в чійсності, не перекручуючи, означає шлях революції і соціалізму трудових мас, боротьба за інтереси поневолених класів: пролетаріату і трудового селянства. Це наша нація, в ії інтересах полягаєт всі національні, соціальні, культурні інтереси, ціли, програми, таємни, шляхи. Дрібна буржуазія /полупанки і підпанки/ одурюла селян і робітників під час революції, десять років назад. Ці десять років були доказом, що іншої мети, як одурити трудову масу у полупанки не мають /і не можуть мати/. Тому соціалістична політика не може ніколи, ні при яких обставинах забувати, що є два вороги: зовнішній і внутрішній. Зовнішній - насильник, але внутрішній - і насильник, і туризвіт, і зрадник. Тому селянство і робітництво, яке усвідомило свій шлях, не може ніколи і ні при яких обставинах виступати по-пліч з полупанками. Полупанок своєї національності - це є влітній ворог трудового люду, а ще гіршим він стає, коли лицемірством влізе в соціалістичну партію, як висланець буржуазії, підкидцем її, провокатор.

Що соціалістичні партії багато не допускають, викривають іноді лікію, то це завдання "роботі" провокаторів, агентів дрібної буржуазії, що в соціалістичні партії влазять з метою розвідки і підбивання на "єдиний національний Фронт" та проти єдиного соціалістичного фронту.

Соціалістична політика, щоб бути доцільною, мусить виходити з вивчення реального стану річей. Коли соціалісти не знають соціальної структури того краю, де діють, коли не знають постілу людей на професії і класи, коли не знають румінських сил суспільного життя, то вони правильної соціалістичної політики вести не можуть і вестимуть політику лише полупанків. Драгоманов так докладно висвітлив питання про реальну політику, що й тепер можно лише доповнювати детайлі, але не змінити засади драгоманівської політики. Головне її правило: попереду дослідити і вивчити стан суспільних дієвих сил, а тоді вже кидатись в бій з ображунком на перемогу.

Минулі десятиліття показало, що навіть всі балачки тих "політичів", які не дали попереду доказу, що вони дослідили і вивчили суспільну дійсність. А боз цього від буде стирчати в багниці десятиліт.

Дійсність є така: чужі міста корують нашими селами тому, що соціальна сила міст є величезна завдяки їх суспільним функціям: промисол, торгівля, фінанси, транспорт, наука, мистецтво, адміністрація. Це така сила, проти якої село стояти з голими руками не може. Як наше село почне розвивати у себе функції міста, тоді зростатиме його сила, а без цього - падатиме. Який шлях селянства мусить бути до визволення? Економічна війна з чужим містом. Який шлях українського пролетаріату? Порозуміння з селом і співпраця: вибудувати селянсько-робітничу /а не панську!/ кооперацію. Організувати приватну систему селянсько-робітничої освіти. Війна проти міста не мусить бути війною проти робітництва. Це треба розуміти.

Але попівські "про-віти", "рідні школи", "ципри" і "лініstri", ані які спільні підприємства з полупанками. Все окремо! І бойкот всьому тому, що йде від полупанків, чужих чи своїх.

Читальня волена полупанками, є шкільна для селянства і робітництва. Кооператив з участю попа, є ворог визволення!

Гімназія, що виховує чорносотенців, є ворогом українського народу. "Духовний семінар" є гіршим ворогом, ніж польська поліція. Хто цього не продумав до кінця, той ще не доріс до визвольної праці. Саме головне: на українській землі є дві "нації", що балакають однією мовою — селянсько-росітнича і дрібно-буржуазна. Щось почіне до стану в Ірландії, де було дві нації, що говорили по-англійському — ірландці і англійці: інтереси їх були смертельно-протилежні. Трудова Україна з панською Україною — це вороги. А консеквенції з того ясні: або з Драгомановим або з Шептицьким.

Соціалістична політика маєти іти з Драгомановим проти політики панів, чужих і своїх. Будувати все окремо: школи, часописи, кооперативи, читальні, підприємства, партії і т.и.

Тоді й буде виразна і доцільна політика.

Хто зходив з шляху Драгоманова, той попадав в обійми попів і панів, а там уже треба забути про визволення.

Ось це і є мій новорічний привіт українському пролетаріатові і трудовому селянству.

М. Шаповал.

ЗАМИРЕННЯ В ЄВРОПІ І НАШЕ ВІЗВОЛЕННЯ.

/ Продовження /.

Щоб означити відношення до такого зацирення і стабілізації з погляду інтересів трудової України, необхідно затувати загальну політично-гospодарську ситуацію, в яму попала капіталістична Європа після війни. Тоді буде зрозуміло чому пануючі класи почали відвати, що вони миротворці й противники війни.

Ля відомої світової війни кінчилася Версальською догодою, яка була підписана 28.VI.1919 р. Відомий італійський політик Франческо Ніті про цю догоду пише, що її почали в атмосфері ненависті й без жадного бажання дійти до правдивої згоди. Ця догода уявляє з себе величезну енциклопедію насильства й грабіжництва і в неї вписані пункти, які виправдвали всяке насильство в майбутньому. Треба пам'ятати, що ці думки висловлені людиною, яка займала видатне становище в світовій політиці, бо він був головою італійського уряду і підписував Версальську догоду, як представник Італії.

Фактично мирової дової не було. В Версалі 28.VI.19. було підписано догоду нового насильства і війни тільки війни ще ганебнішої, ніж попередня, бо в тій війні представники були обидва озброєні, а в новій-або не тільки Антанта.

Німецький імперіалізм /стрейлінг/ насильно завірати чужі землі / та мілітаризм був огідний і викликав обурення в кожноЙ сумлінної людини, але те, що виробляла Антанта з Німеччиною після встановлення "миру" затвердило й полішало далеко зараду всяке насильство, яке було чинене німецькими імперіалізмом.

Версальська догода була направлена на повне знищення Німеччини. В своїй бучній пропаганді в час війни Антанта виголосувала, що вона бореться не з німецьким народом, а з кайзером, який турнув Німеччину у війну та викликав світове побоєвище. Але це був тільки агітаційний засіб, бо чіткість показала, що французька "демок-

ратія" тилу Шаннеке чи Клеманса ніколи не уступає в сюжеті за жерливості синкетичному кайзера.

Версальська догода почала перевоцітись, коли кайзера було симено і жорстокість французів при переведенні цієї догоди виявилася саме за республіканського ладу в Німеччині. Мало того: вся війна була ведена Антантою під гаслами свободи і поступу, демократії, самоозначення народів і т.д.

Перемога Антантою Німеччини і її спільніків нала засильнити Європу. і вже світ од психозу імперіалізму, од хороби милітаризму і прещті ції перемоги була б осиковим мілком у спину війни заагалі. Монархично-войовничі Німеччина дійсно прагнула опанувати Європу, щобути й закріпити свій переможний вплив на політику всесвіту, запровадити свій контроль над світовими джерелами тирівців, доширити територію своєї держави колонії сусідніх народів, а також збільшити і поширити колонії. Коротко кажучи, в монархичної Німеччини і її адептів було стремління дати поєднаний розгін німецькому цілітаризму, що був побудований в своїй ідеологічній частині на відомому месіанізмові - покликанні німецького народу спасти світ від культурного занепаду, господарської руїни та політичного хаосу. Засобом спасення світу - військове насильство.

І ось війна кінчила. Німеччина переможена. Здавалось б перемогою її вбитий злій дух насильства та забезпечені можливість перемежки /Антанті/ здійснити програму перебудови Європи на основі гасел, пішно проглямованих під час війни. Здійсненням цих гасел, здавалось, переможці хоч частково окупили б ті казково-жахливі жертви, які проковтнула війна. А війна поглинула в свою чину пашу дев'ять міліонів і вісімсот тисяч одніми забитими, не кажучи вже про ранених /поверх 33 міліонів/, що маліками сновигають і досі на наших очах і є живим локором сумлінню людства: війна поглинула ріжного майна на більш золотих франків /тисячу міліардів/, а також згальмувала розвиток господарства і культури на 10-15 літ. Це величини, які приведуть до жаху найбільш байчуку людину. В кожного піднімається чуб од уяви того нещастя й страждань, які принесла війна.

І для заспокоєння знівеченої сумління людства, для виправдання небувалого побоєвища треба було зробити тим, що перемогли, хоч спробу розвязати вузол міжнародних і суспільних відносин, а не різати його й точити далі кров з міліонів населення. Але буржуазія не знає сентиментів і в цім разі виявила послідовну жорстокість. Антанта, а власне в першу чергу Франція, на протязі якогось тижня забула солодкі пісні про демократію, свободу, самоозначення і т.д. і оголосила захватницький план, який раніше присувався тільки Німеччині.

Версальська догода складається з 440 статтів, які своїм змістом творять поважний об'єкт стулдій. Всі правники й економісти, що складали цю догоду, нарікають на незираznість і неокресленість її змісту. Складена вона була у французькому міністерстві закордонних справ і без змін була прийнята мировою конференцією. Невідомість її була допущена нарочито, щоб потім на підставі її можна було Франції робити корисні для себе розяснення та запроваджувати санкції.

Згідно цієї умови та додаткових розяснень Німеччина втратила багаті сирівцями території /Ельзас-Лотарингія, Шлезія, Познань та інші/ і майже всю свою торговельну флоту. Торговельна флота Німеччини до війни була по величині на другому місці в світі. Мала

вона в 1914 р./тонаж/ 5,712 міліонів тон. Із цього Німеччині було погашено 604.080 тон, тобто більшістю частини, а решту Антанта захарбала собі. До того погашено найменші пароплави, які для міжнародної торгівлі не надавались. Цим актом Німеччину позбавлено всієї значущості в торгівлі. Безглуздість цього діяння була очевидна із господарського становища Антанти, бо отібрани пароплави стояли в портах без жодного вживання, тому що торговельний транспорт обходився без них, вони були для Антанти зайві. Німеччина - країна високого промислового розвитку й з великою гущиною населення. Існуала вона в значній мірі з обміну. Позбавлення її торговельної флоти - найголовнішого транспортного засобу - це позбавлення муска хліба і життя міліонів трущого населення, яке заняте в промисловості, бо вона продукувала в значній мірі на експорт.

Од Німеччини забрано всі колонії й розподілено між переможцями, зрозуміло, без уваги на долю населення, яке жило в цих колоніях. Втратила Німеччина більшу частину свого залізничного матеріалу, а потім була запроваджена сувора контроля і керівництво в усьому сухопутному транспорті. Змушені була Німеччина отриматись і від заморожених кредитів.

Крім того вона була змушені погодитись платити величезну контрибуцію в формі репарацій за втрати, понесені під час війни чорнавами Антанти. Ці втрати не були точно визначені в догоді, а обраховувались з величезними прибільшеними. Так наприклад, перед війною Французьке все нарочне багацтво оцінювалось в 250-300 міліардів, а міністр фінансів Франції Клюз після Версальської угоди доводив, що Німеччина мусить заплатити контрибуції 375 міліардів золотих марок. До 1921 р. мусили напоплатити відсотки по цьому боргу. Після 1921 р. Німеччина зобовязувалась сплатити цей борг на протязі 34 років, вносячи кожного року 25 міліардів, а якщо 13,75% міліардів мало б іти на користь Франції. Наприкінці 1920 року наступило че-яке отверзіння і Франція вимагала 218 міліардів /141 міліард за втрати і на відбудову та 77 на пенсії жертвам війни/. Розмір контрибуції, як видно майже торівнявався вартості всього нарочного багацтва країни, хоч війною були зруйновані тільки невеликі частини Французької території. Бельгія теж томагалася контрибуції в сумі вартості всього нарочного багацтва країни, хоч фактично знищена була тільки частини нафти.

З усього цього видно, що переможці мали намір не тільки покрити втрати контрибуцією, а й заробити на війні. Не тільки відбудувати зруйновані місцевості та промислові заклади, а й покрити коштом Німеччини виплатки на війну.

Антанті, а в першу чергу Франції хотілось розробити Німеччину на 5 чи 6 маленьких терках, щоб зменшити її військовість і силу в загалі. По Версальській догоді Німеччина мала уступити не тільки чуженціональні території, а й частину цілком німецьких. В наслідок цих територіальніх одрубувань Німеччина тратила сільсько-господарської площи, що була занята так: 292.458 гект. під пшеницею, 1.333.406 гк. під житом, 278.829 гк. під ячмінем, 496.674 гк. під овсом та 586.789 гк. під картоплею. Не треба поганювати, що ця втрата руйнно відбилася на господарстві країни. Антанті треба було отірвати є Німеччини території багаті сирівцями й воно це старалася робити різними способами.

Бугаяна політика Антанти теж була направлена на те, щоб позбавити Німеччину палива і врешті цього дослігло. Німеччина перетворилася з країною, яка вивозила товари в країну, що двозила вугіль.

Відносно здобування інших рудів сирівцю теж було Антантою досягнуто таких змін:

Після отримання від Німеччини Шлезію, Ельзас-Лотарингії і інш. територій, вона здобувала заліза 21.299 тон /раніше 28.608 т., цинку 441.000 т./ раніше 646.000 т., свинцю 38.000 т. /раніше 145.000 т./ Німеччина мала дуже розвинену залізну промисловість, до війни вивіз обробленого заліза складав 1/5 частину всього вивозу і одібраних джерел "ирівцю" катастрофічно позначилось і на залізній промисловості.

Коли Німеччина не справлялася з плаченим контрибуції Антанти, остання своїми військами окупувала весь лівий берег Рейна і найбагатші пункти здобування заліза і вугілля на правому березі. Таким чином була окупована не лише частина Пруссії, як то передбачено додгодово, а й Гессена, Ольденберга і Баварії. По догоді Антанта могла заняти тільки територію в 3,20 міліонів гект. з 7 міліонами населення. Де-які території /Саарська область/ повинна була попасти під керму Ліги Націй, а в чісності вона попала під французьку окупацію. І нарешті в січні р. 1923 Франція разом із Бельгією окупувала Поруррія - центр промисловості Німеччини з 5 міліонами населення. Пізніше було окуповано ще значні простори над Рейном і під окупацією, таким чином, була територія з 15 міліонами населення.

При окупації /т.зван. планом Дауса/ був запроваджений суверінний контроль /і керовництво/ Антанти в Центральному Емісійному Банку, в транспорті, був накладений додатковий податок на продукти споживання, а також спеціальна данина на індустрію в розмірі 5 міліардів зол.марок. Весь цей багаток держави переможці вели під гаслами боротьби з німецьким імперіалізмом, який мовляв, готовиться до реваншу.

Для всіх не засліплених шовінізмом було відомо й зрозуміло, що Німеччина не зможе виконати таких тяжких зобов'язань, але Франція ходило не тільки про вчасне плачення контрибуції. Франція прагнула гегемонії в Європі і в особі Нім. бачила свого поважного конкурента. Прикриваючись догодовою, Франція хотіла усунути з постійного становища Німеччину, розсланти її на кілька держав та в щент зруйнувати її господарську міць.

І справді німецькому імперіалізму було завдано фізичний удар, досягнуто нечуваної руїни господарства, але падаючи Німеччина, тягна за собою і Європу, яка ніколи не могла налагодити після війни свою господарку. Такою хижакською політикою Антанта вбивала курку, яка мусила на протязі 34 років нести золоті яйця. Апетити на контрибуцію розгоралися і не вистачало терпіння чекати доки Німеччина зможе регулярно платити. Тому почався грубий грабунок майна Німеччини на окупованих територіях. Все це викликало лютъ німецького населення, але воно було бессиле щось зробити. Вибухали місцеві страйки робітників, саботаж і масильтний опір населення, з чим війська окупації жорстоко розправлялись.

До того окупації нім. територій чала маску і обґрутування Франції тринадцять велике військо, збільшувати обросення і т.ч. скріплювати своє становище переможці на континенті Європи.

С. Довгаль.

/ далі буде /.

ВРАЗИЛІЯ.

I. Природа і клімат. Більшість бразилійської землі уявляє з себе страшенно поперевані простори ріжними байраками, ярами, річками і т.д., серед яких повно більших і менших гір, що майже всюди покриті непроходимими лісами, скелями, хвадами і т.д. Менша частина уявляє з себе землі лагічно-хвилясті і рівні; цілковиті і рівнини - переважно ніким необроблювані мочари, болота, заросі густою, жорстокою і ні дочого не придають травою-бурачком.

І ті гори, і горби, і долини, і мочари - все те лежить на значній висоті над поверхнею моря /від 600 до 1.500 і більше метрів!/, не рахуючи незначної прибережної смуги, що в деяких місцях зовсім низько підіймається з Антлантичного океану.

Згадані нерівності бразилійського терену страшенно утруднюють розвиток бразилійського хліборобства, будівлі комунікаційних шляхів, експлоатації природних багацтв, а від-так і всього культурного життя країни. Тут, напр., часто трапляється, що охотники, забивши кабана або іншу якусь істівну звірину, кидає її на місця, знавши тільки шкіру, бо мясо винести з бразилійських листрів у такого охотника не масили.

На південно-американському континенті є найбільші держави - Бразилія і Аргентина. Наскільки Бразилія гориста і лісиста, настільки Аргентина безлісна і безгірна. Обидві ці країни - сусіди собі. Але, в Аргентині ціна європейського і північно-американського дерева на 30% нижче від ціни бразилійського дерев. Чому? - Тому, що Бразилія є й досі, через згадані гори й провалля свого терену, не має нормальних доріг. Ті ж дороги, що існують у сучасну пору, не надаються вже для теперінього стану народонаселення країни, яке своїм рухом, у спілці з тутешніми дощами, допроваджує їх до цілковитої руїни. І тому то на місцях тут і дерево, і рільничі продукти, і личина і багато інших річей дуже дешеві, але доставка того всього до промислових центрів коштує дуже часто дорожче ніж сам продукт.

Через надзвичайне багацтво лісів і взагалі всякої рослинності Бразилія має дуже багато річок, боліт з опадів. На південному заході її знаходить величезне вічне багно Шарон /Харво/, Багно це завбільшки буде, як уся Чехословаччина. В часі сухих років, під упливом сонячних спек, у ньому розводяться незчислими маси всіляких заразливих міазмів, які, в часі дощливих років зливавшись з водами багна в згадані річки, а ті вже розносять заразу в ріжні кінці країни /що дає початок кільком великим бразилійським рікам і... хоробам, з яких найстрашніша т.з. малейта /пропастниця/. /З малейти вмирає, звичайно, більша половина захорувавших. Тіж, що очуяли, лишається на все життя напів-інвалідами фізичними і психічними. Фізична інвалідність виявляється в різкому пониженню працевдатності, психічна - забудькуватості, пессимізму, полової інпотенції і т.п. Полова ім'потенція з ректом, лишається в можного вичуялишого/.

Що-до прилатності Бразилії для нашої еміграції, то цю країну можна так поділити: захід, північ і центр Бразилії абсолютно для жадної європейської колонізації, а в тому й колонізації української, не придані. /Докладніше про цю частину Бразилії буде мова нижче/. Лише усі три південні штати і майже весь штат Сан Пауло, що належить до групи центрально-бразилійських штатів, надаються. У згаданих трьох південних і одному центральному штаті, головним

чином і скупчена величезна більшість усієї європейської еміграції в Бразилії, що працює біла землі.

Європейців-промисловців, ремісників і взагалі міського населення в усіх бразилійських містах є повно, але європейці хлібороби живуть і живуть найбільше тільки в згаданих у горі південних штатах з С. Пауло включно.

Головною причиною, що примушує європейського емігранта-хлібороба оселявати в цих штатах, є кліматичні умови, що на загал подібні в тій частині Бразилії до клімату південної Франції, Криму й інших теплих європейських країн.

Щож до клімату згаданих півночі, заходу і центру Бразилії/схід-Атлантика/, то це річ екстраординарна, річ про яку європейці і не мають найменшої улки. Ось як описує ті краї один з тутешніх українців - найкращих знавців Бразилії, п. В. Кузь: /Опис той видруковано в статті "Шуканть пляжу на цвінтар" // "Україн. Хлібороб", ч. 23-25, 1928, Порто Уніон, Бразилія/. У згаданій статті автор обурюється найновішою затією польського уряду, що має розпочати колонізацію кресовими населеннями тутешніх тропікальних країн, які від Бразилії з ії найменепридатнішими штатами, Перу, Болівія і т.н. Харантію, що ані в штатах, ані в державах, придатних для європейської колонізації, Поляки не зарезервували ані одного акра землі для своєї колонізаційної акції! /

"Ту частину Бразилії, яку ляхи хочуть присвоїти на цвінтар для Українців і Білорусів, і самі бразилійці і чужинці, які мали нагоду її переглянути і студіювати, - назвали "Північне Verde", себ-то "Зелене пекло"! Хай читач собі візвіть зелене море, жотре тягнеться тисячами кільометрів, у котрій бік не поверни.

Ріжниця між волнистим морем і тим зеленим є та, що по водяному лотині іде зверху; значить може його оглядати і вибирати собі той чи інший напрям. Зелене море Амазонії можна оглядати тільки на кілька метрів перед собою, бо муситься ходити по його дні. І оце "дно" як раз і є найцікавіша частина "Зеленого пекла". Воно має найбільшу родючу землю, яку тільки можна собі візвіти. А причина тієї родючості походить від щорічного заливання брудною водою, яка іде з гір, спінється, осідає а в ній осідає порохнична, найважніший чинник утворення рослин. Колиб це отідані порохнички було під іншими географічними умовами, Амазонія була б дійсною расою. Але ми мусимо мати на увазі, що вся та великанська долина лежить під тропіками, себ-то в такій полосі, де вічне літо і то таке гаряче літо, яке звичайно буває під тропіками. Є на світі частини землі, де градусник показує багато більше температур, ніж в Амазонії, але ріжниця в тім, що в інших місцевостях є тепло сухе, а в Амазонії - тепло і вологе. Оце є головна причина, що ця частина Бразилії не надається для людського життя. Там є вічний круговорот: від того вся Амазонія є відкрита на пару тисяч кільометрів до Атлантического океану, там нема кому спиняти хмари, - нема гір. Гаряче тропічне сонце підіймає маси пари з океану; та пара сумніється свободно по-нації цілу країну і падає дощем, починаючи таки від самого океану. Вільше-менше рівномірно і аж ж є що-дни і літні дощі ціловою долиною, аж поки не стикнуться хмари з великими горами Кордильєрами, що стоять на границі Бразилії і на яких находитися все згадане Перу. Тут робиться щось страшного: хмари накопичуються в такій кількості, що вони творять цілі гори і дають дощі стільки, що річні їх опади виносять більше, як три метри висоти! Себ-то, колиб та вода не збігала, то не лишилося б нічого живого, чого б вона не

досягнула!

С місяці, що тих дещів є менше; є, що падає їх більше; але чайже їх буває часу, коли їх зовсім немає. І ось тоді, коли їх буває менше є змога братися до якоїсь роботи. Розуміється, що лідські оселі займають місця, куди вода не досягає. Але це не значить, що зібрана маса води не є головним чинником, який регулює життя людини у тій кітловині. Во спрощі: ціля кітловина ж не є рівна, як стіл; вже з частини вищих води збігає в інші, і що там твориться з тією водою, або, краще сказати, з тією воді? А твориться ли гас те, що примушує людей шукати іншої місцевості для життя. Коли вода спиняється і приймає в себе цілими місяцями прямовісно стоячі луки, тоді в ній заводиться стільки великої гидоти, скільки може собі вявити людський розум. А в першу чергу комарі. Ці маленькі співучі створіння являються справжніми господарями у всій великій долині ріки Амазонас. Вони не мають там часу, коли б їх розмноженню можна було сказати годі; і вони не мають стільки крові, аби можна було їх всю громаду нагодувати. Примусово вони смокочуть брудну воду, повну всіх мікробів, і тих мікробів пересаджують в лідське тіло. А звідси вже її виходить та, що всі подорожуючі і вчені признали клімат Амазонії цілком не відповідним для європейської еміграції. Себ-то європейський емігрант, попавши в співуче товариство амазонських комарів та приймивши від них мільйони мікробів, котрі вони розносять, в короткім часі переселиться туди, де нема і під підиханіл.

На нашій пам'яті будувалась залізниця Мадейре - Мемогб в Амазонії: дві компанії мусіли звинувати свій інтерес через маленьких комарів. Довели будови до кінця американці; але мусіли в сі хати обійтися дротами і сітками і то такими густими, щоб комар не міг пролісти! - Ось ли каже про амазонський клімат французький учений Paul Le Gointe: "O clima amazonico é quente, humido, debilitante e energente, себ-то гарячий, вологий, розслаблючий і дезнервуючий! Другий учений, професор J.C.Branquet, каже он що у своїй книжці "Mapa geologico do Brazil": "As partes pantanosas do Amazonas, Pará e Matto Grosso devem ser evitadas no caso que o individuo não esteja à prova de molestias intestinais e febres malignas". В перекладі буде так: "Частими багиністі / а дех вони є небагиністі, коли завше падає дощ?! / Амазонасу, Пара і Мато Гросу треба уникати в разі, коли особа не є загарантована проти хороби кишок і проти страшних пропасниць".

Доктор L.Goula в 1901 році, роблячи подорож по Амазонії, написав бальору статтю про прекрасний амазонський клімат. Але потім мусів калятись, бо стратив від страшних пропасниць велику частину своїх супутників і сам вернувся зі знищеними здоров'ям.

Треба мати на увазі, що виписки я беру з книжки, писаної ученими і на підставі матеріалів зібраних ученими ж. Себ-то писали люди, котрі чи при переїзді з одного місця на друга чи на постійнім мешканцю мали коло себе всі культурні засоби і лікарську поміч аби ратуватися, коли застукає костистий гість до хати. Чи ратуватися ліками чи просто тами втечою в здорові місцевості - але вони до того мали змогу.

Страшне в Амазонії те, що там майже нема сонця і побо завше синьо-попелясте, бо повітря вічно має в собі таку силу пари, що крізь неї не може просвічувати сонце.

Ось що вище згадана книжка про ыраку в Амазонії: "Raras vezes o sol está bem parado; pellos dias de verão, são sór 6 de um azul seco e o horizonte ás mais das vezes se esconde submerso por espessa nevoa. A nebulosidade media 6 de 5,35 em Obidos e

ainda maior em Belém". /сторінка 17/. По нашому:

Рідко буває, щоб небо було без хмар /під-
кreslenia мої/; в найкращі літні дні колір неба є синьо-попелястий,
і обрій звичайно є закритий густим туманом. Густота туману є 5,35
в Обідос, а ще більше в Белем./Obidos є Belem - міста на Амазонії/.

По-за тим, що небо завше покрите хмарами, дощі падають так, що є
місцевості, де по дощах годинами регулюють; починаються, що-для у
тій самій годині і в певній же годині кінчуються!

Метеорологічні станції, які мірють кількість дощу і яких на та-
ку величеську долину є лише мало, занотували, що найменше буває до-
шу в області, де головним пунктом для дослідів є Salinas: там доще-
вих днів 87 на рік; найстрашнішим є місто Belem столиця штату Ра-
га: там дощ падає 241 день на рік. Але є і ісце вости,

де падає що-чи рік за роком!

Як же виглядає в Амазонії життя того, хто є творцем усякого на-
ціонального чи громадського добра? В першу міру нас можуть здиву-
вати такі противенства: в найурожайнішій на світі долині, де ніколи
не буває зими, де можливі жнива дві а то й три рази на рік, хлібороб-
ством ніхто не турбуеться. Бразилійські підручни-
ки географії кажуть, що продукти рільничі починають тіль-
ки розвиватися. Але коли ми подивимось, чим же там люди живуть, то з
тих же підручників довідаемося, що звідти вивозять: гуцу, канако, ва-
ніль, корицю і інші овочі, котрі дає тамошній ліс, себ-
то: коло чого не треба ходити /або ходиться лише мало/ і що можна
вигідно продати в країні, де його нема. Ну, а що іншо? Питання роз-
в'язується дуже просто: за продані продукти лісу купується привезе-
не з других штатів, що потрібно для іди; а коли хто не має, за що
купити то звичайно йде полювати на великанських тамошніх черепах,
котрих не бране ні в річках ні в потоках.

Найбільше люди заробляють на виціджуванні з дерев соку, котрий,
як загусне, дає гуму. Але то найстрашніша робота, яка тільки є на
світі і ніодин европеець не може похвалитися, що він міг витримати
при ній. Людина мусить лазити в вогкій гущавині, де воздух нагадує
парню, яку добре нагріли до купель. Робітник мусить ходити день і
ніч по лісах. Мокрий при роботі, бо в гущавині воздух пересиче-
ний парами і цілком непорушний; ті випари лісові не випускають зли-
шньої теплоти з тіла, яке просто вариться у власному соці. Мокрий
від дощів і мрак, бо ніякого сіряжа не буде натягати, коли негоден
власної шири витримати!

Весь день при роботі мусить вести боротьбу з комарами. А як
прийде ніч? В Амазонії ніхто ліхок не знає, не тільки в лісах, але
її по містах: спільні у гамаках, чого навчилися від індіянів і що ви-
гідно, бо воздух обімає сплячого довкола. Але за ніч під кожним
гамаком стане малюка з поту, який не перестає день і ніч літися.
Про накриття ніхто її не думає. А значить людина є виставленою на
ласку її ноласну комарів, що є в Амазонії головними рознощиками
страшних тропічних пропасниць. Значить: якісь засобів нема, аби
поставити людину в умови при яких вона могла б працювати, не на-
ражуючи себе на смерть. Единий спосіб - це гаряці організму.
Коли організм витримає страшенну парню; коли його кров нічого со-
бі не робить з малярійних чи інших мікробів - він може бути мешкан-
цем Амазонії; в противінім разі - він має Амазонію, як браму через
яку ідуть тули, і леже праведнії упокоївається, як то співають у па-
растасах.

Сама бразилійська наука називає той край super humido, себ-то
занадто вологий; а як у такім краї живеться, можемо бачити з порів-

нань. Є на півночі Бразилії штат Сеага, котрий є протиенством Амазонії: завше там бракує дощів. Не дивлячись на те, що в дуже посушливі роки там просто гине все від сніни, Сеага має населення на яких 300 тисяч більше, ніж два штати Амазонії - Рега і Амазонас, що, як вже було згадано, в п'ять раз більші як ціла Франція, що має 40 міліонів! А Сеага має всього 105 тисяч квадратових кільометрів! Значить, забагато сонця не є таке страшне, як забагато води!

Зарібки в Амазонії просто казкові: звичайний робітник може заробити від 50 до 80 мільреєсів денно. Але це є зарібок ховніра, що наймався воввати: чи заробить гроши чи ні, а нулю в лоб може дістати! Не намути про те, що життя страшенно дороге, на кожнім кроці че-нає смерть.

Вявім тепер наших колоністів, людей привезених тисячелітнім ходом свого життя до землі, що її подихнуло, до тої своїомості, що без землі нема життя. Лиць б не була природа, серед якої спінися украйнський, він припаде до землі, і не сам буде пристосовуватися до її вимог, а буде боротися за те, аби вона Йому давала те, що рідна смиба давала Йому, Його батькам і соткам поколінь назад, в глибину минувшості.

Таке вимагання ми бачимо тут, у Парані і Санта Катарині. Тут як кричить змінити спосіб господарки, бо земля протестує, коли так можна сказати; вона не хоче підлігати умовам європейського хазяйства; вона не любить, аби її рік за роком рухали, - тікає з дощами до моря. Але український колоніст мусить її накручувати на своє: хай дає жито, гречку, овес, бараболі, льон, пшеницю. - Словом хай земля вибачить, а мусить жоч цим боком нагадати вигнанцям їх рідну багату землю.

Кінчається боротьба колоніста з землею в той спосіб, що одно одного ширкається: земля стече в долини, а колоніст шукає другого шанту під поселення, що починає ту ж саму сварку. Можуть бути побічні зарібки, але головно - землі!

І ось український колоніст спіниться в Амазонії! Нема там ні літа, ні осені, ні зими, ні весни. Є тепло нагріта піч, а в тій печі він мусить варитися, поки Його кінця. Жито, пшеницю, ічмінь, гречку, ціп, плуг, це все він мусить забути. Йому скажуть, що он стоїть ліс, а ось тобі до рук сокира, пила і Фойса - нерозлучні супутники бразильського хлібороба - і там, де стоїть ліс, ти мусиш зробити собі поле! Робити в той спосіб, що ліс треба вирубати, захдати, поки висхне, а потім спалити; на спаленім садити патиком те, що Йому в Галичині й не снилось. Так Йому порадять і підуть. Він послухає їх ради, бо він - дитя землі, і іншої матері шукати по після. Йому можуть казати, що збір гуми дає більше, що збирати начаю чи ваниль - далеко корисніше, - то дарма: тільки видима смерть з голову приймутися Його зрачти своїй матері.

Не дивлячись на дощі, він буде рубати ліс, бо сподіватиметься, що колись же вони перестануть! Він не розумітимо того, що родючий ґрунт слідци за ним, підальороний дощами, ласть нові рослини, в котрих потонуть в короткім часі ті, що він знайдеть. Але приспустім, що дощі змідувалися над ним: він нарубав лісу, посадив, виросло Йому. Але зібрати те, що Йому вростуть?! Дав Йому дадуть недугу! А коли дощі завітають до європейського колоніста в Амазонії в більшій кількості, що й буде початок кінця. Не відомо чи буде ставити хат, обводених густовідкритими сітками, як то зробили американці, коли проводили заливницю Мадейра-Мамоге. А коли так, то прийдуть до цього страшні тропічні гості - комарі, за котрими йде зараз відома тут аж занадто болотна пропастниця - малейта.

Ми знаємо, що на світі є чума; ми знаємо холеру, яка має бути чимось найстрашнішим між хворобами. Але то все іграшки, порівнюючи з малейтою! Чума, холера чи інші похідні хвороби ставлять справу людиною: або вмер або вилучав. Малейта ще винить з людиною, поки затовче; то ласть такого холоду, що піаке сонце, ніжний кожух не загріє; то зараз же ласть гарячки, що людина марудить, як божевільна; то трясе що дні, то через день, то через два дні. Але є певним одно: грахчись оттак, веде людину до гробу. Поволенки залягає до постелі ціла родина, бо коли прийде час на "хніва" смерти, то комарі нікого не щадять і ніхто не встоїть на ногах. Значить, про якусь роботу нема чого думати! До виснаження хворобою приходить звичайнісінний голод, бо навіть хоч би й уродило, було на полі подостатком - хто ж піде принести?!

Це більше, ніж страшно становисько, як то установила урядова поміч, що ратувала ось тут недалено, таки в Парані, коли малейта загостила на колонії Rio do Baile в долині ріки Ivahy. Багато людей, переважно німців /а між ними досить і українців/, забрала малейта в короткий час. Колонія знищена цілком. Але тут та вигода, що Парана має різні клімати, і можна було решту людей ратувати переселенням з області малейти в здоровіші околиці.

І ось та урлова поміч, яка при вимонуванні своїх обов'язків, ратуючи колоністів, страженно потерпіла від тої ж малейти, - ствердила, що були рошини, де не було нічого на ногах, щоб хоч подати води! Находили таких, що умирали вже не од малейти, яку міг організм побороти, а з голоду, бо не було сили піти на поле, яке премрасно зародило в той час!

І ось що такого разу мають імігрувати намі хлібороби! Ріжниця тільки та, що Парана, маючи землі з малейтою, має їх досить і без малейти; ріжниця та, що на Rio do Baile були і німці, котрі ось тут у Куритибі підняли аларми через своїх земляків, що мають вплив у політиці, що мають свої організації, що мають своїх міліонерів, мають представників в уряді.

Хто ж візьме під свою опіку обдертого, висмютаного українського селянина, з котрого Польща ще там в Європі сім шкір зберла ріжними драчками? Хто жому смаже, де та земля в Амазонії, котру можна цільно управляти і мати з неї пожиток?

І коли його заведуть туди, де Польща вибере йому місце на масовий цвинтар, хто тоді стане в його обороні?

Розуміється, що ні сама Польща, котра вважає його завадою до своєї величності, ані ті, що того селянина почарували Польщі. І я рахую, що нашим святим обов'язком є упередити земляків перед "культурними" заходами Польщі. Кажу вам, бо ми знаємо Україну, в якій живем, і можемо говорити про злочин, який готовиться нашим землякам.

Думаю, що всі українські часописи будуть мати за свій обов'язок упередити там у Європі тих, хто хотів би емігрувати до Амазонії.

Є штати С. Пауло, Парана, Санта Катарина і Ріо-Гранде до Сул, - тут ще є багато вільних земель, і клімат відповідний для наших людей. А Амазонія - смерть!"

Описана п. Купцом Амазонія є найбільш типовою представницею західного, північного і почасти центрального бразилійського клімату.

— / Далі було /.

А. Кор-стийн.

РУХАНКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ ЗНАЧНЯ.

I Соціалістичний Спортивний Інтернаціонал. У жовтні місяці цього року відбувся в Празі 12, 13, 14-го Конгрес Соціалістичного Спортивного Інтернаціоналу, до якого українське робітництво не може бути байдужими, бо до цього С.С.І. входить стока наша незалежна соціалістична руханкова організація "Луги" в Галичині, на чолі якої стоїть "Головна Лугова Рада".

Цю нашу організацію працюючих не визнано звичайно Польською Фашистською владою, але визнано руханковим союзом працюючих цілого світа, який обєднує коло ста різних соціалістичних руханково-спортивних організацій різних народів.

До С.С.І. входять такі місці організацій, які от існуючі тут в ЧСР - PTJ / Dělnické Tělocvičné Jedenota-Svaz / та Ustecky Tělocviční Svaz / Німецька Робітн. Спортова Організація / з яких перша налічує по нац 120 тисяч, а друга коло 80 тисяч членів, тури ж уходять Австрійські, Німецькі, Французькі, Жидівські; Англійські, Данські, Лотишські, Фінляндські, Американські, Югославянські, Польські, Швейцарські і т.д. і т.д. організації, об'єднувшись в одну велику руханкову родину, коло 4 міліонів працюючих цілого світу.

Наших "Луговиків" було принято до С.С.І. в 1927 році після того, як пощастило на II Робітничій Олімпіаді Чеськословенській у Празі добре зарепрезентувати існування наших товаришів з "Лугу". Вдалося це завдяки тому, що Українською еміграцією в ЧСР було зорганізовано де-рілька "Січей", які створили, невеличкий лічбю, але місний тужом "Січовий Союз", який визнав себе філією Лугових організацій у Галичині. Отже коли польська влада не лише не пустила Лугову делегацію на II Роб. Олімпіаду, але позаарештовувала тих, хто мали їхати, замість них виступив Січовий Союз-філія Лугова, на чолі з Потребальською Січчю за допомогою всіх, кому дорога воля українських працюючих, у першу чергу за допомогою Української Партиї Соціалістів Революціонерів, члени якої візлися в Січові лави. Замінив улицями Праги малиновий стаг Січовий з написом "Ukrajna-Sic", що гордо йшов у супроводі Січовимів між 100 тисячним походом учасників II Р.О.

Вправляли Січовики і на Міжнародній Руханковій Академії самі Січовики і в лаві DTJ, бо мало було нас ще виступу на стадіоні, та всім і кожному казали, що ми лише маленька філія великого, що беться за своє право на рідній не своїй землі, розповідали про нашу боротьбу та недолю. Кошовий Січового Союзу був принятий у президента Масарика, у приматора Бакси промовляв в імені Луговиків та арештую на IV Конгресі С.С.І., що відбувся в той же рік у Гельсінгфорсі, та на який "Луговиків" знову не пущено, все ж одноголосно, не чилячись на протести Поляків, принято наших Луговиків до Інтернаціоналу, як рівних з іншими народами. Одночасно з цим Управа С.С.І. подала про це приняття до відома польській владі та поставила вимогу польським соціалістам підтримувати Українські Луги.

Цих наслідків досліг гурток Українських емігрантів у тісній співпраці з краєм та за його вказівками.

Необхідні для виступу засоби / лише на пошиття прапору витрачено к.ч. 2000 та на перевіз із організації танцюристів, що виступали в Обецному Домі в імені Січей / зібрано в Українських установах та далі що з Потребальською і Мілонською Січ. Кошти були невеликі, але тали можливість врялити цей виступ.

Треба булоб протовживати усідінно почату акцію, треба булоб поширювати "Січі" та збільшувати Січовий Союз, щоби ще більш приму-

шувати рахуватись із "Лугами", які малиб міцну філію за кордоном. На жаль з Січей Союзу тільки Подебрадська, зусиллями кількох бічовиків, продовжувала існувати. Пражська ж з кошовим Л. Клименком перестала зовсім існувати, решта ж лише вряди-гої виявляли ознаки життя.

Управа Всепрофесійного Робітничого Союзу, до якої звертався УСС щоби працювати між свідомими і організованими робітниками, невідомо чому ставила перешкоди для праці в межах Союзу організаторам виступу на II Роб. Олімпіаді, та лише постинок члені Січи Подебрадської впорто продовжували акцію на міжнародному форумі, що правда при певній моральній підтримці поступових партій, зокрема УПСР.

Ця акція знадобилась. На V Конгресі С.С.І. в Празі були Луги заступлені представниками зі Львова, але як завжди, польська влада обіцяла видати пашпорти аж до II жовтня, вечором отинайдцяного вітчизни.

Зроблено було це безумовно для того, щоби наших представників зовсім не було на Конгресі, та щоби можна було доводити, що це, мовляв, фантична, не існуюча організація, але не повелося: "Луговики", завчасно передбачаючи такий випадок, переслали повновласть Кошовому Січовому Союзу та Подебрадській Січі.

Дуже цим були нездоволені ті представники польські, які не сподівалися зустріти на Конгресі заступників Лугів.

Представників дано офіційну легітимацію ч. II З з написом: "V. Petriv-representante del Ucraino". На жалю цього представника зілід отік голосно приняв резолюцію, яку подаємо я переведені з німецьких чотописів, які слідували за перебігом V Конгресу ССІ.

Далі повідомлює тов. Дейш / голова ССІ /, що українських луговиків, делегації яких польський уряд вітчизни дали паси, заступилає емігрант тов. Петрів, який вносить на зілід таку пропозицію:

"Конгрес ССІ протестує проти повоювання польського уряду в українських товарищами з "Лугу", він бажає товаришам луговим успіху в їх тіжній боротьбі за створення та скріплення соціалістичного руханкового руху між українцями."

Крім того ні одна з соціалістичних і руханкових часописів світу не обмінула. почати де кілька теплих слів на адресу Українських "Лугів", бажаючи успіху в їх боротьбі та що відомості про українське тільки життя облетіли весь світ, викликаючи співчуття і то не між буржуазією чи т.зв. "Лігой Надій" а між найкращою найактивнішою частиною соціалістичного робітництва, якому належить майбутнє.

Цього досить, щоби зрозуміти ніжнародне значення участі в руханкових організаціях і загуіснування на еміграції міцної, чинної української руханкової організації працюючих людей. Іде ж значення тільки працюючих людей маєть руханкові організації, які вони мали значення в нашій минувшині, та які матимуть у майбутньому, якую ми в тільки наших статтях, які будемо подавати до відома Українського робітництва, користуючись з ласнавої допомоги Парлької відділу УВРС, який не позбавляє нас можливості безпосередньо звернутися до

робітництва, які лише високо понести малиновий прапор Січі, прапор II Роб. Олімпіади все цалі та цалі вперед з гаслом поступу до нових успіхів на міжнародному форумі, що потрібно в боротьбі за волю і долю відчини та ії працюючих час. Всі враз, все вперед, час бо не за горами, таї нових Олімпіади у Вінні та Прагі наближаються, а крім того можна врябити низку прилюдних виступів.

Всеволод Петрів.

Асистент по фізичному вихованню.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НА ХЛІБОРОБСТВО У ФРАНЦІЮ.

Недавно мені довелося почути на засіданні однієї наукової установи в Празі лоповіль приїзжого з Франції чіяча про оселення емігрантів-хліборобів у Франції. Поскільки справа оселення на хліборобство у Франції може бути цікавою й для українських робітників, подаю деякі інформації про неї до відома читачів "Українського Робітника".

В наслідок світової війни Франція втратила велику силу свого чоловічого населення. До цього часу на півдні Франції існують "вимерлі" села, а в містах "вимерлі" вулиці. Недостача чоловічого працюючого населення відбилася на господарстві взагалі, а на хліборобськім зокрема. Хліборобство значно відстало; більше, ніж в Німеччині. Для піднесення його рівня потрібний приплив робочої сили. Тому, як урял, так і громадянство сприяють оселенню на хліборобство емігрантам з різних країн, в тім числі й з бувшої Росії та Австро-Угорщини.

Оселення на хліборобство може бути в трьох формах: 1/простого наймитства, 2/спільногосподарства, спільнництва й 3/самостійного господарства, ли в формі оренду, так і власництва.

Особи, що не мають жаліх коштів, можуть найматися просто в робітники на більших і менших фермах. Звичайні некваліфіковані сільсько-господарські робітники отримують платні на всюму готовому 150-200 франків місячно; утримання ж їх теж коштує 150-200 фран. Страва не погана; робота звичайно від зарі до зарі, але подекуди завезено 8 годинний день праці. Відношення населення добре; конкуренції нема; робітників потрібують, як чоловіків, так і жінок; з великою охотою приймають чоловіка з жінкою, бо одруженість є привилієм, що лише менше будуть швидкими, не перескакуватимуть з міста на місце, більше заинтересовані будуть в створенні постійного пристановища, а тому спокійніше живимуть і з більшою уважністю працеватимуть на однім місці, щоб забезпечити собі "на чорний день".

Особи, що мають невеличкі кошти або добру рекомендацію або родину принаймні з двох працюючих членів, або самі себе добре зарекомендують доброя працею в наймитах, охоче приймаються дрібними фермерами в спільнини.

Багато є ферми, де господари не в силі сами вести господарство, наприклад: старі люди, сини яких загинули на війні, а невістки вийшли заміж або перебралися до міста на іншу роботу; вдови убитих, дрібні землевласники, що самі сидять в місті, а ферму здають в оренду і т.и. Такі власники ферми охоче приймають до себе спільнникові на умовах: іх земля, будівлі, худоба, машини, а спільнкова праця; урожай же та приплід худоби і дробу по-половині. Розмір і заможність ферми є різна; більші й менші, багатіші й бідніші, від 15 до 120 гектарів. Існують ферми з десятками голов худоби, коней, свиней, сотнями курей, косілками, жнівками, молотарнами і т.и., а є й більшенькі, де тільки одна-две конячини, паря худоби і т.и. Однаке по цих фермах є необхідний для ведення її робочий інвентар, як і цервій, так і живий. Звичайно ферма передається спільнникові з засіянними полями й запасом фуражу до нового урожаю. Спільнник приступаючи до праці, мусить виказатися або якоюсь сумою грошей, яку він вкладає в господарство, або рекомендацією якоїсь установи чи організації, яка його рекомендує, або попередньою власною працею. Дуже часто буває, що емігрант, пробувши півроку-рік звичайним наймитом і здобувши довіру господара ферми, стає його спільнником. Великими родинами завжди перевага. Хто має якесь суму грошей, може взяти собі ферму в оренду. Орендна

платня є різна: 1-2-3-5 тисяч Франків на рік, але є й за 400-500 франк.річно. Навіть під Парижем можна знайти невелику ферму за 600 франк.річної орендної плати. За 5 тисяч фр. орендується ферма в 60 гектарів землі з 30-40 головами худоби й коней. Хто має більшу суму грошей, може купити ферму у власність. В околицях Бордо купують ферми за 10-15 тисяч Франків.

Для самостійного ведення господарства на срендсації чи купленій фермі необхідно знати французьку мову /принаймні одному з членів родини/, знати хліборобство й умови його в Франції та мати охоту до праці. При хліборобстві окрім доводиться вести або виноградарство або росплід кріликів чи дробу, або огорожництво.

С ферми, які існують тільки з кріликарства або тричання курей. З 200 курей, присередній ціні за яйце 1 фр./зімом 1½ фр./ проживає родина з двох осіб.

Всі продукти хліборобства забираються скупщиками для міст. Хто має можливість сам їх одправляти безпосередньо в місто, той на цьому також значно заробляє.

За останні роки на хліборобство в південній Франції осілося вже кілька сот емігрантських родин з Московщини й України, які добробляються або їх доробилися вже певного добробуту. В сей час організується переселення у Францію на хліборобство кількох сотень родин московських та українських емігрантів з Естонії й Волині. Так само можуть переселятися бажачі й з інших країн.

Докладніші інформації в цій справі можна здобути через редакцію "Українського Робітника".

Н.Григорій.

ПРО ГАНЕВНІ ВИСТУПИ.

В дні 16 і 27 листопаду п.п. Г.Клименко, Л.Клименко та Д.Куликівський скликали в Студенському домі збори, на які прибуло до 100 емігрантів. В оголошенні було позначено, що збори скликаються для підвищення підсумків діяльності укр.еміграції в ЧСР, а фактично називаними особами було допущено негідних наскельків по адресі відомих і заслужених громадян М.Ю.Шаповала і Н.Я.Григорія.

В поперецьному числі "Українського Робітника" було докладно висвітлено норальне обличчя п.п. Клименків і ю зараз на характеристиці цих осіб зупиняти не будем. Лише зазначимо, що п.п. Клименки і на цих зборах, як і в поперецьній своїй сучині діяльності послуговувались найбрутальнішими способами боротьби, вживаючи належні, свідомого переінчення слів і т.н.

Редакції "Укр.Роб." відомо, що виновників / себ-то Клименків / М.Ю.Шаповал та Н.Я.Григорій потягнули до судової вічновідальності й не нам доведеться кваліфікувати їхні вчинки, хай іх кваліфікує чеський суд. Але ми дозволили собі надіслати твого співробітника до М.Ю.Шаповала й Н.Я.Григорія з просьбою пояснити чому трапляються такі сумні події в емігрантській житті, коли проти них виступають люди, які виключені з соціалістичної партії за різні провини й ці люди знаходять собі слухачів, а не сінані зі всіх не тільки прилюдних зборів, а й мусили б бути виключені з числа приватних знайомих можної порядної людини.

Нижче подаємо до відома читачів розмову нашого співробітника з гр. гр. М.Шаповалом та Н.Григорієвим, яка виявлює причини таких негідних виступів.

РОЗМОВА З М.Ю.ШАПОВАЛОМ.

Нап співробітник одвідав т.М.Шаповалу і розпитувався про його відношення до певних моментів сучасного українського життя.

В першу чергу про відношення до виступів, направлених проти його з боку виключених з УПСР панів Клименків та їх нових хлібодавців. Т.Шаповал сказав приблизно слідуюче:

Запит: Ли Ви ставитесь до цих постій? - спітав наш співробітник.

Відповідь: Ніяк.

Запит - Чому?

Від. А тому, що це є жадні постій.

Зап. Чому Ви так думаєте? Чи не могли б Ви це пояснити ширше?

Від. Невже це не ясно? Та ж ці люди почали виступати прямо і в звязку з тим, що у нас не стало грошей, усулачнилися відносини через Архів і т.и. Ні ідеологічних, ні політично-таєтичних і ніяких інших аргументів у цих виступах проти мене і т.т. нема, окрім одного: гроші! Психологія видає людей з головою: вони мітять світ, як грошевий оборот. С гроші - ми гарні; нема - погані. Друге - зачірств на тім же ґрунті: заодно, що ми ще одержуємо хоч і зменшенну допомогу на свою працю, а вони ні. А тому злість через свою невдачу. Горбачі і взагалі наїгні, як відомо, туже злі на з'юрових людей.

Зап. Чому вони хотіли, щоб Ви прийшли на їх збори?

Від. Тому, що знали, що я не прийду. Ін відомо, що я керуюся засадами Герцена: в неприличні місця не ходю і побачень там нікому не признаю.

Зап. А чому вони хотіли от Вас "звіту про гроші"?

Від. Тому, що знали, що я їм звіту не дам. Бо не давав і не даватиму їм звіту по тій простій причині, що ніколи од їх жадних грошей не отримував і жадний звітом їм не зобов'язаний. А хіба Укр.Університет чи Педагог.Інститут дає їм звіти? Ні? Ну, так і ми. Я даю звіти тим органам, які мене поставили до ціла, але не стороннім особам. Ікні розмови про наші гроші - це анекдот. Мета? То все питайте у інспіраторів тих виступів.

Зап. Що Ви можете сказати про ті статті, що поміщені в органі фашистів і монархистів проти Вас і Н.Л.?

Від. Те, що Ви самі все знаєте: що почали отобі виключені з УПС-Р і які удають себе за "с-рів", "ставши за співробітників у фашистів і монархистів. Це один із засобів боротьби проти УПС-Р з боку її ворогів.

Зап. Чи знаете, що пані Клименки клеветали на Вас?

Від. Переказували мені т.т. чинало, але що мені до того? На це не вже чищало клеветали всікі і всі вороги УПС-Р. Хіба я читина, щоб надавати вати виступам ріжного емігрантського лючу? Більшість з їх низько уланялась і підло льстила нам, коли треба було посад, стипендії, титулів, грошей. Хто прогляне колись архів УГК і тій, той побаче в сіх там! Ні похвали їх тоді, ні клевети їх тепер і по-тій мене не турбують. Я взагалі маю певну ціль життя, працю для неї: все сь найже 30 літ цієї праці за меню. Ось замінчує мілька, на мої думки, важливих наукових праць, які будуть користні нашій культурі. Не уподоблюсь, але аналогія че-яка є: скільки було гнусних злобителів у Драгоманова, якого цінували чорна сотня, а наслідок: Драгоманов зробив епоху в українській історії, а все його злобите-лі? Потлинула їх чорна земля без пам'яті. Все зловоніє, яке вони "витворяли", розвіялося, пам'ять Драгоманова не затъмарена. Я і Н.Я. і т.т. проясжуємо ціло Драгоманова, а прібнота проложує ціло його

злобителів. Що ж Ви думаєте, хіба я не знаю, що чалі буде? Ми ще є твори и о для укр. культури, а зловонні жучки-бомбардери розлізаються по всіх норах від лютього призаирства. Не чуйте, що це високомірство: я просто знаю ціну людичин в прямому і переносному смыслі. Ось ли здобулемо десь коштів, так і зашумить навколо нас метелиця хвалителів.

Зап. А все таї чи не можете сказати, що үриється за цими виступами ренегатів партії і їх нових покровителів - Шевців, Макаренків, фашистів, монархистів і ін.?

Від. Не можу почин-що сказати нічого. В еміграції підготовляється "третій напрям" проти нас і... петлюрівців. Для цієї мети працює один замаскований панок, а "титуллярно" це є справа відновлення "Директорії" з далекосяглою метою. Петлюрівці вже вважаються за знищених; політична інтрига тепер ведеться проти УПС-Р /влагне тому й виступи аранжуються против нас/, а коли буде подолана ця важка перешкода /УПС-Р/, тоді то й вийде на сцену "третій напрям".

Зап. А ціль Його?

Від. Стара ціль тих, що проти Українського визвольного руху кують і нітригу, а з другого боку старий алеїт тих, що хочуть одержувати гроші і теж кують і нітригу. Дві інтриги! Сходяться, як два огні в степовій пожежі, що зійшовши - гаснуть обидва.

Зап. А що думає робити УПС-Р?

Від. Ну, це тема інша. А про те коли хочете: робитиме те, що й робила: працюватиме - раз, ростиме - два і боротицься безкомпромісово за свою вітому мету на злість ворогай - три.

Зап. А що Ви думаєте про події на Україні?

Від. О, це справа від і події. Вони важитимуть на терезах історії. Це дуже важні події. Виконується ювілейний план з далекосяглою метою. Більшевики запам'ятали ще з рік тому назад знищення навіть титулу "автономних" і "самостійних" республік, бо ці титули хочуть вже наповнитись реальним змістом /помимо Москви/. З другого боку, опір українського селянства розхитує всі стовби СССР і загрожує руїною цієї потворі. Ось тому тепер приготовляється "суд" над Чехівським, Сфремовим, Германізом і ін. Арештованих тисячі, розстріляні йдуть сотнями. Більшевики запотишили вигнані на вулицю всю малоросійську рвань, що з шкіри вилазить, доказуючи, що їх під Москвою чудово живеться: Багалій, Лозинський, Юра, Вороний, Слабченко, Кащенко, Оппоков, і інша "інтелігенція" в "красних рубашках" нетушиться коло шибениці, наїмлює мотузки й запобігливо почає московському катові.

Москва, знищивши Академію Наук /вводом своїх своєрідних "академіків"/, тепер виконує план масового знищення української інтелігенції, щоб обезголовити наш народ, ізолювати селян і робітників, зломити їх відпорність. І ции виконати "дело Петра I і Катерини II", цеб-то на сотні літ закувати Україну в московські кандалі.

Зап. Яке значіння начасте Ви еміграції в системі українських політичних сил?

Від. Жалчого значіння еміграція вже не має. Має значіння праця окремих осіб і 2-3 гуртків, але чисельне відношення цих активних елементів до пасивної маси, як 1 : 100. Всі еміграції всіх народів вигидали, коли довго затримувались по-за своїм краєм. І наша вже загинула: розпорощилось все, принижено, уткнуло носи в "свої особисті справи" і кінець. Внутрішньої сили ці люди вже не мають. Еміграція вже вмерла політично. Виконає все, за що заплатять. Україна

їна для їх вже факт чи не існує. Україною цікавляться справді не більше 10% еміграції в цілому.

Зап. Ви пессимістично дивитеся...

Вілп. Я ніколи не був пессимістом. Знаю за себе і близчих т.т., що у нас є мета і ми працюємо для неї безплатно. Ми й бадьорі. А хто працює за плату. А ті, що працюють за плату, в день, коли чехи перестануть платити і за їх "культурну" роботу чля України - в паніці все покинуть і розбіжаться. І цю картину спостерігаю при кожному "скороченні". Ці "культурні лілчі" у високій мірі некультурні. Зараз в Європі на службі у чужих держав знаходиться української інтелігенції в десять раз більше, ніж на службі українському народові. Це і є політична смерть інтелігентської еміграції.

РОЗМОВА З Н.Я. ГРИГОРІЙІМ.

Зап. Чим Ви поясняете виступ бувших членів УПС-Р проти Вас і М.Шаповалова?

Вілп. Причин є кілька: 1/також становище УПС-Р, як активної соціалістичної організації, в час загальної реакції та особливого озаблечення української реакції на УПС-Р, бо це вимагає від членів УПС-Р високої свідомості своїх обов'язків і сили волі для переборювання всіх перешкод, нападів, наскепів, інтриг і т.и.

2/Скорочення допомоги на культурно-гронадську працю української еміграції в ЧСР і звязане з тим скорочення сили співробітників тих установ, в яких ми працюємо, а тому рост пачливе шукання легіонами й "примазанцями" нової орієнтації.

3/Звільнення з посад осіб, що виявили себе нездібними виконувати доручену їм роботу.

4/Зліснення контролю над особами, що прикриваються партійною принадливістю пробували безконтрольно розпоряджатися громадськими грішими.

5/Інтрига ворогів української визвольної справи взагалі.

6/Інтрига наших українських політичних противників.

Зап. Чому не тільки українська реакція, а й буржуазно-демократичні кола з особливою люттю нападають на УПС-Р, з окрема на М.Шаповалу й Вас?

Вілп. Причин також кілька: 1/УПС-Р була найдужчою й провітчою партією в часи революції. Вона причідала найбільше симпатій робочих мас. Але розгром української держави, створеної переважно силами УПС-Р; розгром її в наслідок переваги збройних, культурних, політичних, господарських організаційних сил Московщини й Польщі - цей розгром темні люді пояснюють невдалим програмом і "нешастливою" тактикою УПС-Р, забуваючи, що проти збройної сили найстрашніша програма бессила. А ми теж можемо запитати: чому соціал-демократи, соціалісти-федерацісти, націонал-демократи, та просто націоналісти, гетьманці і т.и., які тепер так "страшно розумні", "все знали", "все бачили", "все розуміли", "все передбачали" - чому вони не створили й не втримали української держави?

2/Друга причина ляти на УПС-Р і в значній мірі особисто на М.Шаповалу та на мене та, що коли після катастрофи р.1920 недобитки українських "втечанючих" політичних сил опинилися в фактичному положенні у своїх ворогів /одні - большевицько-московських, а другі - буржуазно-польських/ і боргуючись в роставлених ними тенетах сліпо нахидалися одні на інших, шукаючи порятунку одні в большевицько-

московській, другі - буржуазно-польській, а треті - то антанцької то большевицької орієнтаціях, то тільки центральна течія УПС-Р /а в тім числі і я з т. Шаповалом/ твердо залишилася при орієнтації на власні сили українського народу і в той час, як одні "всезнайки визволили" Україну разом з Московчиною, другі - з Польщею, треті - з Німеччиною, а четверті то з тими, то з тими, не здобитки центральної течії УПС-Р емігрували з під большевицького насильства за кордон організували в ЧСР для української еміграції мультикультурно-просвітницьку працю, щоб виготовити з неї українському народові потрібні Іому для самостійного державно-громадського життя матри власних Фаховців і керовників у різних галузях культури, господарства й політики.

Це, розуміється, не сподобалось, з одного боку, тим, хто не бажає усамостійнення українського народу, а з другого - українським нещівіркам, політичним спекулянтам та дрібно-єгоїстичним претендентам на провідне становище в українському рухові.

В той час, як "Ес-ри" стягали до ЧСР всі українські сили, без огляду на їх політичний світогляд, щоб тати їм зможу одним попрактикати для розвитку української культури, а другим - здобути освіту й улюбленалення для праці серед свого народу, - інші політичні "угруповання", прибувши в ЧСР і склигавши від наслідків своїх "орієнтаційних здобутків" під опікою "ес-ерів", гуртувалися й валили тих самих "ес-ерів", щоб "перебрати провід /невідомо в чому?/ в свої руки".

На організацію справи їх не було, вони тоді сиділи по своїх орієнтаційних закутках в Польщі, Австрії, Німеччині й лаяли "ес-ерів" що ті "зрадили Україну", бо не погодилися з їх орієнтаціями; коли ж "всезнайки" проішли організаційні кошти, то всімими способами в більшості за доломогою ж "ес-ерів" перебралися в ЧСР, підготувалися на тихій, заній їм "ес-ерами" роботі і... почали виявляти свою "політичну активність" по способу відомої з байок особи. Є порода людей, яка ненавидить тих, хто їм чинить поміг.

"Ес-ери" організували Укр. Госп. Академію, Педагог. Інститут, Матуральні Курси, Гімназію, Мистецьку студію, Видавничий Фонд і т. і., а вони..: отримали це все від "есерів". Чому ж сами нічого незорганізували? Лише перенесли до Праги Укр. Вільн. Університет зорганізований у Відні теж "ес-ерами". Чому?

Політична зацікість засліпила їх. Не зміні сами щось створити, вони намагалися виявити своє існування хоч тим, що "отримали від ес-ерів".

Десять літ перебування української еміграції в ЧСР визначаються двома процесами: організацією українських мультикультурно-просвітницьких установ ес-ерами та відхиленням їх від ес-ерів іншими політичними і шлунковими групіровками.

Ес-ери не реістують на відлілення. Всякий робить, що вміє, аби для добра української цілості - українського трудового народу. Отже відхилення треба було переводити в пристойних людських Форнах, по всесвітній згоді: принаймені так, як було переведено відхилення Видавничого Фонду й Педагогічного Інституту. Ес-ери не ставили й не ставлять своїх завдань все захопити в свої руки, бо просто бачать недостачу тих рук, але стояли й стоять на тому, що "усамостійнення" тих чи інших гуртків з шлункових причин є шкодою українській громадській справі. Мусить бути громадська принаймені координація й загально громадський контроль над усими групами й групами, що існують на чужині. Ес-ери весь час цього чомагалися й чомагали.

гаються. Усі ж ті, що хотять "самостійно" туманити своїм політиканством, "самостійно" сидіти в своїх кутках, викохуючи свій "самостійний шлунок" увесь час... відчілялися від ес-ерів.

Поже створили звіс обєднання по-за "менавистинами ес-ерами"? Де воно? Третя причина - амбіція: кожен діякон хотів бути архієпископом. І коли Шаповал вислачував його тільки на попі /і то юсить погані/, то він вражав обовязком своєї честі підститися ес-ерам і обливати Шаповала за те, що не дали країні парохів. Четверта причина - шлунок. Коли роспочалося скорочення топономатичної ауції в ЧСР, то "самостійництво" набрало просто стихійного характеру. Кожен намагався відділитися від ес-ерів, щоб не поділяти разом з ними тягар скорочення. Нехай, мовляв, іх скорочують, а ми докажено, що ми Українці і нас скорочувати не треба.

Чимало людей, що раніше пнулися на витяжку перед ес-ерами і зору на Шаповалом, обливаччи помножи інші партії, відчувиши, що приходить черга на їх скорочення, виступали в ролі "опозиції" ес-ерам, бо... "ес-ери заподіяли політику", "ведуть" партійну лінію /ради якої, очевидно, й постягали їх зі всього світу до ЧСР/ і т.д., Шаповал - "диктатор, узурпатор, гнобитель і т.д.

Той самий Шаповал, який обливав чужі пороги, виглоочуючи їх роботу й стипендії, перед якими вони навпіперед розбивали лоби в поклонах і підлабуванні, якому ще вчора подавали вічні атреси й привітні телеграми - став сьогодні людоєром.

Річ зрозуміла: шлунок став керуючою силовою, а розум, мораль та свідомість людської й національної гідності чусіли йти "до кossa". За збереження потали, щоб не пітпасті під скорочення, повзається на животі, опльовується та, чому вчора вклонилася, йде на службу всім дорогам українського визвольного руху. Виступається глаціатором на вітіку гнобителів українського народу. Повторяється брехливі заявлені слова ворогів і ренегатів.

Зап. Кого Ви звільнили в наслідок скорочення штатів?

Вілл. Прищенка по Робітничому Університету й Куликівському-по Соціологічному Інституту: останнього з двох причин: в наслідок необхідності скорочення й його недбалства по службі.

Зап. Коли Ви їх звільнили: до виступу проти Вас чи після виступу?

Вілл. До виступу. Ще в квітні я оповістив обоє, що з І-го та-ми вони вільні.

Зап. Це було Ваше особисте рішення?

Вілл. Ні, це було рішення президії Кураторії Інституту Громадянства, на чолі якої в той час стояла людина безпартійна. Я лише переказав рішення керуючого колективу.

Зап. Чи не мали Ви перед тим особистих суперечок з звільненими об'єднаннями?

Вілл. Ніяких; навпаки: я симпатизував Куликівському, як своєму учневі з міщанської школи й педагогічних курсів, на яких я перед революцією учителював.

Зап. Кого ще було зачеплено по службі й чому?

Вілл. Після обрєвізування іншою рахівництва й каси Укр.Всепроф. Роб.Союзу та Українського Комітету /на прохання осіб, що близько стояли до Управи обох організацій/ і установлення нетостачі належної готовності в касі Укр.Всепроф.Роб.Союзу, та після отримання обвинувачення від Л.Клименка на Гр.Клименка, що останній неправильно певде записи в бухгалтерських книгах УВРО та Укр.К-ті, - Гр.Клименка переведено було щоб перевірити його добросумліність на працю в

Роб.Університет під безпосередній наглядом в Управу Укр.Комітету введено п.В.Петрова, якому доручено вести скарбницю.

Присутність В.Петрова в Управі Укр.К-ту не сподобалася Л.Клименкові, про що він згодом с'явився й заявив, і постала його з... Гр.Клименком: "свій до свого". До них прилучився й звільнений Куликівський після чого вони й росточали спільний похід проти мене та М.Шаповалова, обвинувачуючи нас за те, що І/ми не досить енергійно захищамо наші установи від спорочення допомоги, 2/притягаємо до праці в них "варягів", тоб-то неприналежних до УПС-Р людей та членів УПС-Р з іншої організації.

Зап. Кого саме?

Відп. У Вічавничому Фонді я на внесення п.Швеца погодився на введення в Надаїрну Раду п.Камінського. Хоча останній є нашим політичним противником, але з самого найже заснування Фонду є його членом і то активним, що цікавиться українською книжкою; тому хоч я й знах про його участь в інтригах проти мене за часів Галаганівщини в Фонді, але думав, що коли він чітко є таким патріотом української культури, яким себе виставляє, то може й не буде шкідливим в роботі Фонду. Клименки й Куликівський напали на мене за погодження на кандидатуру п.Камінського а також за втечення в Управу І.Паливони та Н.Смітана.

Опірч того обвинувачували мене й М.Шаповалова за притягнення до більшої праці в Соціологічному Інституті проф.Л.Білецького й О.Мінчука, за втечення в Управу Укр.Комітету В.Петрова та за виставлені мандатури Г.Денисенка в правління "Славянська Взаємність". Поруч з тим всікими способами перешкоджали акції об'єднання обох груп УПС-Р за кордоном та об'єднанню Укр.Всепроф.Роб.Союзу з Селянською Спілкою.

З цього лено визирал страх перед конкурентами, страх втратити посаду в наслідок притягнення нами до праці здібніших людей. Вони ревнували нас до безпартійних людей та членів іншої організації УПС-Р, як що "першої любові", про що говорили с'явився й організували шлункову опозицію. За перешкоди об'єднаню партії та наклели на Головний Комітет УПС-Р з шлункових інтересів їх і виключено з УПС-Р.

Зап. Чим Ви поясняєте те, що тепер Клименки й Куликівські урядили виступ проти Вас спільно з Камінським і Швецем?

Відп. Двоюма причинами: політичною вузькістю й відсутністю будь якого розуміння танту та самопошани у п.Камінського, який із зоологічної ненависті до ес-арів, щоб насолити навіть тим, що поводилися з ним /можливо й помилково/, як в солідною людину, взяв на себе возглавлювання вулишного виступу тих самих осіб, які з чисто шлунково-зоологічних мотивів обливали його помилками й нарікали на мене за його кандидатури в Укр.Гром.Видавн.Фонді; та інтригою певних людей, що найшовши собі "нову орієнтацію" шукають "народних мас", якими могли би підтримати свої претензії на платину.

Мене не дивує, що перелякані службовці роблять свинства. Ніхто не скочить вище себе. Але, правду казати, я не сподівався, що "високі особи" здібні одночасово ходити до мене й прохати клошотів перед чеськими урядовими чинниками про збільшення стипендії їх політичному "лідерові" і в той же час підписувати умови з "пістолетами" про возглавлення їх походу проти нас.

Об'єднання "опозиції" з тими кого вона ганьбила і за коректне відношення до кого зробила "революцію" проти нас та благосклонна увага "високих" осіб до неї, що так щедро обливала їх помилками, най-е підтримку

іраме пояснюється приказкою: який йшов - таку засів.

Зап. Ну, а все ж таки, що їх могло обецнати?

Відп. Шукання заробітку.

Зап. Дех?

Відп. Про це довідається трохи згодом. Перечитайте нацази двох членів бувшої п'ятирічної української влади. Прийміть на увагу, що накази цілий рік ховалися в тайні /Добра "влада", що ховається від "народу"/. Роспітайтесь про "орієнтацію" цієї "влади" - і вам все стане ясним.

Зап. Чому Ви не прийшли на збори, які вони урізкали?

Відп. Я не чикун. Працюю в організаціях і перед тими організаціями даюзвіти за свою діяльність, ізвіти ті ствердженні ревізійними комісіями, в яких брали участь компетентні люди "опозиції". Даюзвіти і перед тими, хто щось дас на нашу працю. До того ж всім відомо, що фінансова сторона всієї культурно-громадської праці української еміграції в ЧСР відбувається під контролем органів влади ЧСР. окрім того я розіріжняю громадянство під вулишників.

Зап. Як Ви гачаєте реагувати на виступ?

Відп. Я закликаю ініціаторів Його раніше до громадського суду в справах Роб.Совзу. Вони відмовилися, хоч мусіли принести мій замінник згідно з статутом Роб.Совзу. Тому мені тепер не залишається нічого іншого, як звернутися до суду ЧСР, що я й зробив.

Зап. А як Ви ставитесь до цього виступу взагалі?

Відп. В своїй діяльності ми мігли не скажиць мі перед якими чужинцями на діяльність українських установ на еміграції, чи на окремих осіб. Ми осуджували лише, коли треба було, ту чи іншу політичну думку, концепцію, яку вважали шкідливою для інтересів українського народу. Майбутній історик не найде в чужих архівах ні одної нашої скарги. За те багато найде скарг і доносів на нас, з яких матиме змогу силасти собі повну уяву про загальномолодську й національну вартість наших противників, бо коли навіть член бувшої Директорії УНР, працюючи в певній українській культурній колегії, пощає чужому урядові разом з другим членом бунш.Директорії неоправдану скаргу на ту колегію, якій сам працює, не залишаючи їй нічого про своє непогодження з її діяльністю, а наспаки, підтверджуючи свою солідарність з нею - то цього досить, щоб мати ясну уяву про всю інтелектуальну й моральну вартість таких "діячів".

Ми з ними не конкурували й конкурувати не будемо. Нехай цей спосіб "діяльності" залишиться її надалі їх привилегією і властивою для них ознакою.

* ТОВАРИШІ РОБІТНИКИ !

ВОЛЬШЕВИЦЬКА ВЛАДА НА УКРАЇНІ РОСПОЧАЛА
НОВИЙ НЕЧУВАНІЙ ТЕРОР ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ
РОБІТНИКІВ, СЕЛЕНІ І ТРУДОВОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

ПРОТЕСТУЙТЕ ПРОТИ ЦЬОГО ЗЛОЧИНСТВА ОКУПАЦІЇ !
КЛИЧТЕ ДО ПРОТЕСТУ ПРОТИ ТЕРОРУ ПРОЛСТАРІВ ІНШИХ
НАРОДІВ !

ПАСІЛЬСТВО І ЯНИЧАРСТВО.

/Лист до Редакції/

Прошу Вас про вищення цього листа в Вашому шановному журналі.

Численні арешти українських учених, письменників і взагалі інтелігенції, робітництва та селянства на "радянській" Україні та підготовка потворного "суда" над ними мусить звернути на себе загальну увагу. Ці арешти зроблені здаленося глою метою, по давно-задуманому планом і.

Ще весною цього року за мордоном одержано було відомості від втасканих в московську політику людей /комуністів/ про те, що "восени буде велика драма народів складу Європи, особливо України", що Москва збирається дати бій сепаратизму і "хлібній опозиції".

І справді, арешти відбулися на Україні, в Білорусі і ін.національних областях. Бортьбу з національними рухами, особливо з українським, Москва веде в тихому порозумінні з дахищами європейськими урядами, в яких ненависть до ідеї самостійної України більша, ніж буржуазна ненависть до більшевицьку.

Акція ведеться з Москви проти визначних і менш визначних українських літ'їв лише постільки, поскільки вони являються ах-ти виними в будь-якій області - науки, літератури, громадського життя і ін. План знищенні інтелігенції мусить бути здійснений перед тим, як приступлено буде "на виразне бакання пролетаріату" до реорганізації СРСР в цілому унітарну державу, що складатиметься з "12 економічних областей". Москва задума знищити порожні титули "автономних" і "самостійних" республік з огляду на те, що ці титули виявили виразну тенденцію до наповнювання реальним змістом. Розуміється, така тенденція захвилювала московську імперіалістичну кліку, якота в "хлібній опозиції" побачила явну і величезну загрозу своїм обещанчим планам. Як лише починається грабування хліба на Україні, то примара самостійності поневолених республік щоразу встає перед хижим оком Москви.

Поскільки Москва вважає, що українська інтелігенція підлуже теліям до спротиву хлібним наїздам і вказує селянству шлях портунику в самостійності України, то єдиний вихід Москва, як і всі деспоти і грабіжники, бачить в терорі. Однака тепер терор своєрітний. Як колись московські цари нищили Псковську і Новгородську республіки методом Бартоломейської ночі, так тепер затумано виконати Бартоломейську ніч в модерних формах: це що відомих осіб тепер просто сотнями нищуть в московських катівнях /ГПУ/ на Україні, а більш відомих мається на увазі перепускати через судові большевицькі митарства, і на основі "суду" інквізіції знищити. Москвська інквізіція організована зразково: і "свідки", і "документи", і "обурені народні маси" і гвалт "совіцької громадськості" - все проїде на большевицькій кінофільмі. Ефремови, Чехівські, Гермайзе і ін. місять відповісти перед Москвою своїм життям лише тому, що вони українські діячі, не зарегістровані на службі в чена. Москва незвичайно обурена на їх - це вже відно по тих опереткових виступах, демонстраціях і розолюціях московської черні, які кинуто на вулиці "протестувати" і вимагати крові. Підготовка знищенні української інтелігенції проводилася і провидиться лавнім московським способом - підкупом, хвиля якого прокотилася з весни: одних "вибрали" в академики; другим дали гроши на "наукову" працю,

третім на журнали, четвертих купували виразно на послуги, пятих вгожали "ікрою" - Москва сипнула грошима скрізь, особливо в Галичині, на Північній і на еміграції. Мета ясна: и у піти мовчання під час росправи над інтелігенцією. Пустила чутку, що "не можна протестувати, щоб не пошкодити арештованим, не погіршити їх долі".

І це чітко величава картину: як одні підкуплені, а другі наполохані, а третім перорят і курячий розум до політики бог дав! викинули носи в куток і мовчки сидять крілками під час розширення української інтелігенції. На організацію мовчання Москва витратила величезні кошти. Вона мобілізувала підкупленіх для кришу, а вроджених жахливів і глупаків для мовчання, як своїх союзників при виновуванні злочину.

Ведучо обуроних охоплює українців: робітництво-селянство та інтелігентів, яким близька дола України. Чому ми мусимо обурюватись? Тому, що здійснення задуманого Москвою плану загрожує Україні довголітнім рабством. Методи Москви відомі: спочатку знищити свідомішу частину народу, щоб потім шляхом довголітнього визиску і культурної ізоляції обернути селян і робітників в жалюгідних линуків, незлібних до будь-якого спротиву. Так робили Петри I, Катерини, Миколай, Олександри, так роблять і большевики во імя "єдиної" великої Росії. Отже Й тепер: за 9 років, підрізавши Україну, корупцією і голодом стероризували багатьох, Москва однин ударом хоче тепер культурно обезголовити Україну.

Коли це ій вдастся - тоді Україна на довгі роки опиниться в неволі.

Треба протестувати і по мотивах людянності до жертв. Політично-пропагаційне насилство Москви хай не спантанічне нікого: хто знає Чехівського, Сфремова, Гермайзе і ін., той ніколи не повірить, щоб воїни зробили роботу проти України - цьому порушені їх довголітня праця для відродження українського народу.

Борогом робітництва й селянства ніколи не був ані проф. Володимир Чехівський, ані акад. Сергій Сфремов, ані проф. Осип Гермайзе, ані інші з відомих лілчів, яких чека приготовила на знищенні.

В.Чехівський, голова революційного уряду УНР в р. 1918-19 /перший уряд за Директорії/, тоді лівий соціал-демократ, пізніше український комуніст, є засадничим оборонцем інтересів українського трудового люду. Я мав шану бути членом цього уряду, головою якого був В.Чехівський, отже мав змогу близько пізнати політичне і моральне обличчя цього визначного українського соціаліста-марксиста.

Щтаючи тепер за мордоном офіційні вловети Москви на Чехівського, я не дивуюсь: хіба правдяча шайка садистів не вважає за "контр-революціонерів" по черзі навіть членів свого "Політбюро"? Хіба це "контр-революціонери" тепер провідники большевизму Троцькі, Рауровські і т.п.? Хіба не "контр-революціонер" тепер сам батько матхізма комунізму /Азбука комунізму/ Бухарін? Хіба не підготував "інтервенції" Троцький з Чемберленом і Скоропадським? Хіба професійні клеветники з Кремля можуть сказати хоч очо слово правди про українського соціаліста Чехівського? Хіба вони можуть не клеветати на українського соціал-демократа професора Гермайзе?

Так само і з акад. Сергієм Сфремовим. Цей завжди був соціалістом поміркованого напряму, але служив ідеї демократії на своєму становищі чесно. Я ніколи не був прихильником С.Сфремова, як політика і публіциста, що на Україні гаряче полемізував з ним, отже

вважав його , як ученого і як людину за видатного трущого письменника.

Може чекисти думають пореконати українців, що Чехівські, Сфремови, Германзе є ворогами України? Ні, це не відстася. Я не маю нічого спільногого з тими ідеологіями українського комунізму Чехівського, ні з соціал-демократизмом Германзе, ні з соціал-федоралізмом Сфремова, але не можу не призвати, що в боротьбі за демократію, за самостійну Україну всіми заслужили на признання й пошану всього українського народу, на всіх його землях і у розсіянні. А тепер, коли Москва заміряється знищити українську інтелігенцію, щоб поневолити остаточно Україну, то - кажучи фігулярно - хай усхоже тому яким, хто з малодуміл, чи продажності промовчить московський злочин і що гірше - коли його славословитимо.

Ні, мусите всі піднятись на протест і боротьбу проти московського злодіяння, проти комуністичного душогубства, проти озвірілого імперіалізму.

Але не забувайте, що протест мусить впасти на голови тих, хто помогає Москві поневолити Україну - проти українських врагів - московських яничарів.

Ми читаємо списи отих харківських демонстрацій, київських революцій і взагалі виступи отих українських яничарських гієн, що виуть в пороцтві крові і втягають носами крізь повітря московських катівень. Наймірно гічне враження робить оті завирання яничарів! Ось напр. панок Д-р Михайло Лозинський, перший соратор біля харківської чески, що начакує з засуканими рукавами біля московського жата Балицького в ролі підпасича, запобігливо мотушиться біля шибениці, нанилюючи мотузки. Він протестує проти українських учених і письменників, лихих московських мордоворот волоче на шибеницю. Ви розумієте хто протестує - Лозинський! Цей колись анархист і редактор розницько-попівського органу в Галичині, анархист і націонал-демократ разом в уряді Петрушевича, цей антантський агент і реакціонер, вішатель галицьких селян і робітників в уряді галицької чиннатури - він протестує!

Нагадую вам: проти В.Чехівського він протестує вже в-д руго! Перший раз він виступив проти Чехівського так. Як член галицького уряду, він заборонив у Галичині поширювати земельний закон про соціалізацію землі в УНР, усатиновлений урядом Чехівського.

Коли я в Галичині весною 1919р. захищав цей закон в публичних лекціях і висловлювався за необхідність поширити його і на Галичину, то уряд Петрушевича-Лозинського зрадницьким арештував мене, віддав під поліційний суд і заявив офіційно мені обвинувачення за большевизм. Я, будучи большовиками, як член уряду Чехівського, призначений до розстрілу, дочекався від буржуазно-реакційного уряду Петрушевича-Лозинського і К-о полевого суду за "большевизм", яким була моя "пропаганда" соціалістичної програми уряду Чехівського. Тоді п.Лозинський за цю програму занизив літкою до тюрем, уряд п.Лозинського розстрілював селян і робітників за "крадіжки пров" в панських лісах, а тепер цей п.Лозинський в "красній рубахі" прислужує московським чекистам і протестує проти В.Чехівського ніби за "контр-революцію".

А ось другий повзучий гал, Гнат Юра, який від імені "мистецтва" пишно залчує в газеті, вимагаючи крові, і хрипло кричить "осанна" Москві:

"Ми вітаємо політичного вартівника країни-ДПУ"
/Чо-ну/.

Бачите, як гарно висловлюється цей Гал Юра, що воличає себе представником "чесної радянської інтолігопції"! "Чесний" артист під рорітми че-ка виверате ногами, а навіть імені України вже не вживає: "країна" /область!/.

А ось у Київі виступають "пісеньмники й критики". Кат з ними з тими, "пісеньмниками й критиками" - це папіряно посміховище та себе вважає за "пісеньмників", але між ними виступає з протестом. Микола Вороний!

І ця старенька і підненька літер. пропіх протестує! Вона ще так недавно редагувала у Варшаві "Сина України", що состояло в службах чужих органів разом з вона, що так схильно-прочажно виписувала біографії чужих можновлаців, вона нарешті дочекалась можливості помсти критику Сфемову, українському соціалістові Чехівському і взагалі змілити злобу морального горбача на жертви че-ка! Особливо пахучий цей протест Миколи Вороного.

Ось ще маргіна: Два професійні чорносінки - Біанка і Кашенко. Вони також протестують, але при тім тає підантно захищають "соціалістичне будівництво" Москви на Україні. Особливо інтересний отої гном Багалій Віктор викладає колись реакційні легені з історії Малоросії в Харків. університеті де в 1917 році він ставив свою імандатуру до всеросійських установчих зборів від... руської партії октобрістів та критикував і ненавидів Центральну Раду за сепаратизм і "большевізм". Він тепер "марксист", "пролетарський пісеньмник" і що найбільш гумористично - соціалістичний будівничий! Москва сама скрізь веде пропаганду, що її режим є державним капіталізмом, а малоросійський лідок /один і другий/ схинить про "соціалістичне будівництво" і розцвіт науки! Він голосував за напівграмотних нових "академіків", навіть за того, що не має і рядка друкованих наукових праць /буль. асистент Затонський!/ і це називає блудливий лідок "розквітом науки".

Ще один лідок "академік" Оппоков захищається від "соціалістичного будівництва" і при тім запевняє, що проти Чехівського і Сфемова обурюються "всі верстви суспільства". Бачите: соціалізм в суспільстві, в якому чинило в ерсто. Соціалізм в масовому суспільстві! Це можуть говорити лише нові московські "академіки".

І ще чинило яничарів давніх і закоренілих ворогів соціалізму, виступають з піною біля рота за Москву. Всі ті, що захищали колись "єдинство Росії" для царів і поміщиків, як "істинно руське" - ось вони тепер виступцем проходять біля че-ка і блеють про "соціалізм" "радянську Україну", "селян і робітників" і т. п., вимагаючи крівавої розправи з тими, хто ціле життя працював для України.

О, який огілений Колізей, де веється п'яна з крові юриба чекістів і їх "народу"! Наштурхуючи запотиличинами отих самоотвержених малоросіян, чекісти женуть їх на видовище, коли будуть чекістські барбоси терзати українських мучеників, а малоросійські чідки, пісеньмники-артисти і інші яничари Москви повертають палець вниз з деревком: кусі їх! роспині їх!

Фізично невиносимо дивитись на ті картини морального падіння ляда, що крівавими плахами біжать за чекістами, виголошують промови, "протестують" проти страдальців, вимагають кар, крові, безнадійно оголяючи свої гнилі продажні душі.

Подивіться, люде добре, на тих Багалій, Лозинських, Вороних, Юр, Слабченків, Оппокових, Доронієвичів, Кашенків і ін., які безсороно

мовчать, коли московські загони по селах грабують останній шматок хліба у від і сиріт, але як виступає жалюгідною юрбою при московських катівнях з кривавими завицянами гісн? І ці люди, як запевняють чекисти, будуть культуру, виховують молоді покоління, рецензують науку, літературу, мистецтво України!

Було часів багато гірших,

Та не було підліших!

Українські соціалісти, робітники й селяні!

Пильно пригляньтесь до того, що діється на Україні і ви побачите, що вже остаточно завершується план московський "прибирання до рук" України. Так вже було в нашій історії. Коли Москва вигублювала тих, що обстоюють право народу, то зрадники і ліничари прислужували Москві при катуванні мучеників, а потім передягались в московську одежду, від Москви діставали єдину плату і разом з хижими московськими панством впиналися зубами в поневолений люд, якого протягом років обертали в ніших невольників, яких описав Шевченко:

Німі на панщину ідуть

І діточок своїх ведуть.

Такий план проводить тепер Москва при помочі ліничарів. Коли Москва руйнувала Січ, то їй допомагали Галагани, які писали Ко-чубі і Ісаки. Україну в лешета брали вірні Москві Скоропадські, Милорадовичі, Марковичі, Розумовські, Безбородьки і інші ліничари. Ось і тепер ліничари густо виступають проти тих, що Україні вірно служать.

Треба піднятись проти зрадників. Треба взяти на приціл всіх, що за московську і кру продають Україну. На московські суди відповісти українськими судами! -

Соціалісти! Ставайте до єдиного фронту з робітництвом і селянством во ім'я програми, яку проголосила українська революція: селянсько-робітнича трудова демократія в самостійній Україні.

Годі покурих і жалюгідних слів: тепер важиться доля України на сотні літ. Буржуазної України не може бути - лише робітниче-селянська демократія. За неї нусімо встati всі. Коли ж з українського табору вигукуватимуть черносотенці, політична сліпота яких є порукою їх шкільності для винавальної справи, то Україна не буде ніколи вільною.

Україну може визволити лише корінна сила народу: селянство і робітництво, але воно піде на боротьбу лише во ім'я своєї свободи, своєї культури, свого добробуту.

Не влавайтесь в пасивну тугу, а організуйтесь, бо лише організована боротьба приводить до мети. На всіх землях, де є український трудовий люд, нусить зачинити організаційна праця. Зростом організації ростиме сил, а з зростом сил ростиме праця і надія на перемогу. Селяні і робітники України! Мусите знати, що хижаки плани большевики виковують разом з європейськими капіталом, тому допомоги шукайте лише у пролетаріата і трудового селянства світу та соціалістичних партій.

Проти колоніального рабства боряться класи людства. За поневолення України боруться большевики і реакційна буржуазія з її большевизмою, що називається Фашизм. Чи большевизм називається комунізмом чи Фашизмом, але він все одно є ворогом України у всіх своїх формах. Ось тому лише один шлях визволення наш: селянсько-робітнича соціалістична демократія.

На цей шлях ставайте всі, кому дорога трудова Україна.

Соціалісти-революціонери посилають гарячий привіт селянству і ро-

бітництву України та залишають до матового виступу на шлях боротьби з московськими чекистами і яничарами. Ніякої пощади ані чекистам, ані яничарам.

Треба брати їх на багнети, де б вони не озвались. Вся Соборна Україна повинна стати на ноги і зашкість слів - братися до ліла під гаслом: Б о р о т ь б а !

Бо пора це величал есть...

М. Шаповал.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПРОТЕСТУ ПРОТИ ТЕРОРУ НА УКРАЇНІ /x/

/Схвалена 14/XII-29 на зборах Народної Української Ради в Празі/.

Заслухавши доклади про нову хвилю терору московсько-большевицької влади на Україні, направлену проти українських активно культурних сил, робітників і селян, Н.У.Рада стверджує, що терор цей є наслідком критичного стану большевизму, який на одинадцятому році свого кривавого панування, в наслідок своєї туости, бездарності, нечуваної брехливості і злочинного авантурізму докотився до прірви в усіх напрямах господарського, політичного й культурного життя.

До особливого загострення дійшли відносини комуністичної влади з селянством на Україні, яке влада свідоць грабує і веде до повного занепаду сільське господарство.

Щоб отвернути увагу робітничо-селянських мас, які глибоко не вдоволені большевицькою диктатурою, від своїх злочинств і направити це невдовolenня в інший бік, влада уряджує плановий похід проти українських активних культурно-будівничих сил і просто громадян, які попали на хиже око чена.

В своїй пропаганді проти сотень безвинно заарештованих громадян, большевицька диктатура складає вину за свої невдачі на сепаратизм, на те, що селяне не хочуть давати хліба Москві, входить у змову на користь сусідньої держави і т.и. Видаючи себе всесвітнimi захистниками селян і робітників, московські комунисти на цілі розпалиють почуття ненависті до селян і робітників України в колі російського народу, щоб направити його енергію на боротьбу з українським трудовим народом і придушити його визвольний рух, а українських робочих людей здушити терором і насильством. В ненависті до українських селян і робітників большевики хочуть утопити злобу пролетаріату й селянства СРСР на большевицький режим безглуздією чиннатури.

Як царизм одвертав народний гнів від своїх злочинств інспірацією юдівських погромів, так большевиці шукають собі захисту в організації погрому українського робітництва, селянства та активної трудової інтелігенції.

Народна Українська Рада звертає увагу всього культурного світу на вияви жорстокого терору, який парманентно панує на українській землі, але під цю пору особливо лютує над головами тисяч українських робочих людей.

/x/ Ця резолюція надіслана до редакції для надрукування.

Закиди, вигадані большевиками, не обурять український народ і не звернуть його з історичного шляху прямування до твоєї повної самостійності. Україна не примириться з неволею під владою варварів і насильників. Погромом масовим та терором інцидентальним не вдасться владі окупантів спинити всенародний рух, що почав у нову фазу будівництва своєї незалежності. Не скріпить і не вратить терор владу диктаторів. Як царизм не врятувався жидівськими погромами, так большевизм не захиститься погромами українськими.

Разом з тим Народна Українська Рада осуджує виступи запроцанців окупаційному режимові п.п. Багалія, Лозинського та інших, які безсороно, як ренегати, гакебно допомагають катувати жертви большевицького терору.

Народна Українська Рада з почуттям глибокого обурення подає все сказане до відома всього культурного світу, рішуче протестує проти сваволі і насилля московських варварів і кличе всіх, кому доргий принцип права і справедливості, в кого є почуття людської моралі і гідності прилучитися до протесту нашого та виявити моральну поміч у боротьбі з насильниками. І наперекір стремлінням московських насильників - знищити українські культурні сили в ще більші заважати працювати над створеннями укр. національних культурних цінностей за кордоном.

Хай живе Українська Трудова Республіка!
Геть з большевицьким терором і насиллям!
Геть смертну мару!

НАРОДНА УКР. РАДА.

СПРАВА "НАНСЕНОВСЬКИХ" ПАСІВ.

Після першого січня 1930 року відповідні чеські уряди розпочнуть видавати українцям емігрантам, так звані Нансенівські паси. Кожний емігрант на протязі першого часу /дотичними урядами термін ще не визначений/ обов'язково мусить обмінати свій пруказ на цей пас.

В рубриці "національність" буде писатись, як і досі писалось в пруказі /себ-то: українець, руський, поляк і т.д./. Таким чином в Чехословаччині не має підстав побоюватись, що українців залишуть "руськими" чи "полаками". Емігрант цусить лише виразно вказати що він українець /не залежно від того, де народився, виховувався чи жив/.

Порядок одержання Нансенівського пасу буде наступний:

- 1/ треба заповнити відповідний "дотсанік" /анкету-прохання/,
- 2/ наліпити до того 5 кор.марок /колок/,
- 3/ подати на 8 кор.марок /колок/ /немаєтні I кч./ і 35 кч. на оплату самого пасу.

Чеський пруказ належить здавати при одержанні пасу. Особи, прукази яких вже потрібують продовження, при подачі прохання про пас, одержувати на своїх пруказах тимчасовий штамп - продовження.

Дотичні "дотсанік-и", їх заповнення, як рівно ж і всі інформації та правну пораду і допомогу в одержанні Нансенівського пасу, можна одержувати в Секретаріаті по громадських справах при Президенту відділі Робітничого Союзу, що діє /окрім свят/ від II до 13 год. - Praha III, Žeříková 4/III, помешкан. Соціолог. Інституту/.

ВІЙНА УКР. СЕЛЯН З БОЛЬШЕВИКАМИ.

Большевики дуже часто хвастають, що за ними йдуть селянські мати. Але шила в мішку не втіш.

Ось большевицька газета "Комуніст" /ч.287 з дня 10/XII./ повідомляє, що харківський окружний виконком ухвалив застрахувати /засекурувати/ 5.500 селян - активістів /себ-то большевицьких агентів/ проти селянського терору Й дав розпорядження скласти список чого треба заасекурувати. Це так селянська Україна шанує московську владу, що тільки в одній окрузі буде заасекуровано от пімти селян аж 5.500 агентів. цієї влади.

Іншого способу боротьби з московським грабіжництвом у наших селян нема. Коли серед білого дня приходять ватаги озброєних комуністів і забирають останній хліб, то тут не всиши мовчкі. А свої землі - прислужники Москви допомагають, шпіонять і видають ворогові своїх сусідів.

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РАЮ ТІКАЮТЬ.

Свідоцтвом жахливих умов життя під большевиками є той факт, що німецькі селяни кидають свої господарства й тікають з СРСР. Відомо, що німецькі селяни вміють господарювати й жили добре, доки комуністи не почали в щент руйнувати села. Оголосивши похід-війну селянам, вони здусили тисячі німецьких лавніх колоністів тікати до своєї старої батьківщини. Досі відіхало в СРСР чевять транспортів, які вивезли 5.030 ніщів. Большевики не хотіли пускати цих селян, знаючи, що гони розкажуть широкому світові про жахливе життя селянства; багатьох із їх позаарештували і віддали під суд, але в цю справу втрутиться німецький представник і большевики були змушені пустити. Ідуть вони через Ригу.

НА ЧЕРЗІ ДО ЗНИЩЕННЯ.

На черзі до знищення большевиками зараз в СРСР є 5 міліонів селян. У грудні и-ці 1929 р. в Москві відбувалася аграрно-марксівська конференція, на якій обговорювався план колективізації селянського господарства. Сталін у своїй промові доводив потребу негайної колективізації, але цілий ряд визначних знавців сільсько-господарської економіки /проф. Огоновський, Чалнов і інші/ говорили, що з колективізацією не треба так поспішати. Ларін відмінно резолюцію такого змісту:

"Беручи на увагу неможливість фізичного знищення 5 міліонів кулаків, конференція вважає, що їм повинно бути дозволено передати свої господарства державі без компенсацій /без винагороди/ з тим, щоб їм була дана праця в колгозах, як звичайним наймитам".

Але ця резолюція була визнана "дуже гуманною". Самі большевики своєю сільсько-господарською політикою спідомо допустили існування кулакських господарств, тепер чомусь не хочуть їх звести до стану трудових господарств, а залишають фізично знищити 5 міліонів селян.

Поступованиння гільє кровожерів!

Х Р О Н И К А .

З ЖИТТЯ ПРАЗЬКОГО ВІДДІЛУ УВРС.

24 листопада 1929 р. відбулися загальні річні збори відділу. Після обрання президії зборів, члени управи - т.Найчук /голова/, т.Гончар /секретар/ і т.Балаш /скарбник/ дали звіт з діяльності за минулій рік.

Т.Найчук згадав про ненормальні умови, в яких перебував відділ у цим році. Ці умови спричинили головна управа УВРС своєю роскошевою роботою, що направлена на розбиття союзу. Головна управа не тільки виключає з союзу тих членів, які критикують її діяльність чи власне бездіяльність, а дійшла до того, що виключає цілі відділи. Жертвою підсти п.п.Клименків за розгриття іхніх вчинків саме і є Празький відділ. Управа на протязі майже року нічого для робітництва не зробила. Про її бездіяльність говорять усі робітники, не заспілені агітацією п.п.Клименків. Вона вносить тільки руїну в Союз. Замість організації нових відділів, намітте приєднання всіх членів управа знищує старі відділи та створює час: "р, які організають союз і працювали на його рахунок.

Т.Гончар подав зборам, що Управа робила на протязі минулого року. Не зважаючи на перешкоди чинені головною управою все ж Управа відділу зробила багато для робітництва. Управа відділу полагоджувала справи пруказів, вела культурно-освітню працю і наречти організувала видання свого часопису. Трудність переведення всієї цієї праці для всіх зрозуміла.

Головна управа не спромоглася на видання часопису всього Союзу, а ми тільки відділ, але журнал видаемо. На протязі минулого року відбулося 19 засідань Управи, 9 загальних зборів і п'ять разів то-

зокупнілих зборів. Управа виконала той план праці, якого склали мінулі збори. Одно неточінчене Управою, але все почате ціло - це організація січально-позичкового товариства. Празький відділ довго чекав, доки головна управа організує січально-позичкову касу, але чекання було марне. Тому ми бами зараз це робимо й наступна управа має цю справу довести до кінця.

Т.Балаш подав звіт про стан скарбниці, після чого т.Косенко прочитав акт ревізійної комісії.

Звіт Управи відділу збори склали, висловивши по члену Управі за таку значну працю. Також збори заслухали інформації про те, що члени головної управи ширять неправдиві відомості про те, що місії "Українського Робітника" видають на громадські гроші т.Шаповал та т.Григорій, а не Управа відділу. Збори з обуренням відкинули цей наклеп та осудили таке поступування тих членів управи, які цілком стратили довіру громадянства й зараз виступають перед реакційною еміграцією ширенням брехливих відомостей.

Збори ухвалили план праці на майбутнє, що зводиться до таких точок:

1. Вести енергійну працю в напрямі скріплення і розвитку Укр. Всесоф. Робітн. Союзу;
2. Заснувати січально-позичкову касу;
3. Організувати Бюро Праці;
4. Вичавати і чліні "Українського Робітника";
5. Інтенсифікувати культурно-освітню працю;
6. При бюро праці організувати переселенський відділ;
7. Зайніціювати організацію робітничого Т-ва "Січ".

В справі захисту інтересів робітництва перед чужими чинниками одноголосно ухвалили просити Народну Укр.Раду взяти під свій захис Празький відділ УВРС.

До складу неруючих органів відділу збори обрали таких товаришів:

До Управи - т.Найдуха Івана, Мазурського Василя, Гончара Олександра, Балаша Миколу, Будка Никифора, Ясипенка Прокопа, Ходана Івана. До ревізійної комісії т.т. Жарського, Косенка та Беня.

Для вироблення статуту щадно-позичкового т-ва обрали комісію в складі т.т. Довгала, Гришка та Беня.

Управа відділу організувала на протязі грудня місяця двоє товарищих сходин, на яких т. С. Довгаль прочитав два доклади: 8 грудня 1929 р. на тему - "Політичні течії укр.еміграції і їх діяльність" та 22 грудня м.р. на тему - "Господарська політика більшевиків на Україні". З цього докладу була зачитана тільки одна частина, а саме - з доби воєнного комунізму. На наступних сходинах цей доклад буде продовжений.

Після останнього докладу т. Довгаль подав інформації про терор на Україні та про ті причини, які викликали його. Після цих докладів відбувались дискусії. На цих товарищих сходинах була винесена постанова про те, щоб виклади Управа влаштовувала в два тижні раз через неділю, а також висловили подяку т. С. Довгалю за прочитані доклади.

З життя інших відділів.

I.

17- листопаду м.р. т. Гончар на засіданні робітників побував на товарищих сходинах Цвіківського відділу УВРС, де подав інформації товаришам про становище УВРС, про причини боротьби, яку веде головна управа з Празьким відділом та про спотворення нормальної діяльності Союзу.

II.

Відділ УВРС в Німецькому Яблонному звернувся до Празького відділу з просьбою надіслати на I-те грудня 1929 р. свого делегата на його збори. Управа Празького відділу делегувала т. С. Довгала, який і брав участь на зборах робітництва в Німецькому Яблонному.

Ще перед цими зборами управа розіслала комунікат по всіх відділах, у якому ширіла наклепи на Празький відділ і на поодиноких його членів. Тому т. Довгаль не тільки зробив доклад про сучасне становище Робітничого Союзу, а й спростував наклепи управи.

З виступів учасників зборів було видно, що робітництво дуже не задоволене боротьбою головної управи з Празьким відділом і всі висловлювали бажання, щоб ця боротьба була припинена. В цьому напрямі збори приняли резолюцію, якою закликають вести конструктивну роботу для скріплення Союзу, а не розбивати його.

III.

22-го грудня минулого року т. Залевський був делегований Празьким відділом на запрошення відділу УВРС у Дворі Королевому, де зробив на зборах робітництва доклад про сучасне становище Укр. Робітничого Союзу. В дискусії взяли участь майже всі присутні робітни-

ки. Одноголосно було сконостатовано, що треба рішучих кроків для оздоровлення Союзу, бо більшість сучасної управи жадної користної для У.В.Р.С. праці не провадить, а боротьба її /управи/ з Празьким відділом приносить лише шкідливі наслідки. Щоб вияснити ліайні причини цієї боротьби, та перевірити господарську і іншу діяльність управи УВРС, збори одноголосно ухвалили домагатись від керуючого органу Союзу:

1/ Складання надзвичайної контрольної комісії з представників усіх відділів.

2/ Комісія мала б перевірити громову відчітність УВРС, користуючись відчітністю Укр.К-ту і Укр.Роб.Унів./двох останніх, очевидно, за згодою цих організацій/.

3/ До участі в комісії мали б бути запрошені представники обок сторін /Празького відділу і Управи/.

4/ Коли вислід праці вимагатиме рішучих кроків комісії, то вона має право скликати надзвичайний делегатський зізд.

Після ділової частини відбулась товариська бесіда. Т.Залевський дав інформації про життя українців в Америці і Канаді, про умови переїзду туди наших робітників, та про останні події на Україні /терор большевиків/.

З життя УКР.РОБІТНИЧОЇ СПІЛКИ В КЮТАНКІ.

В нашому журналі вже підавалось, що українські робітники в м. Кютанкі /Франція/ організувались у "Спілку" і при допомозі її захищають свої інтереси.

"Спілка" врялжує часто свої сходини, заслухує доклади, інформації і робітництво т.ч. перебуває в курсі справ, а не розгублене і не поінформоване, як то в інших місцевостях, де робітничих організацій нема.

З часу організації "Спілки" було зачитано такі доклади т.С.Тушицьким: 1/Трудовий конгрес і значення його програму в укр.виведенню /на урочистому засіданні в пам'ять злуки укр.земель/. 2/Українські політичні партії та їх програми. 3/Засади програми УПС-Р. 4/Походження назв: Русь, Русини, Галичане, Малороси й Українці. 5/Чим шкідливий фашизм для трудових верств України. 6/Сучасне політичне положення на українських землях. /Польський фашизм та арешти на Україні/.

Крім того майже що-неділі під час сходин в клубі Укр.Роб.Спілки даються інформації про політичні та інші події, що мають зв'язок з нашою визвольною справою.

Треба сказати, без найменшого перебільшення, що лише наша організація, порівнюючи з тими ресурсами, що посідає /культур.сили і матер.засоби/ веде так широко роботу по освідомленню укр.робітництва. Інші ж організації в цьому районі як "Сугуф" та "Укр.Громада" зараз цілком завмерли і не проявляють жадної діяльності.

Про фашістську групку /б чол./, яка переходить стадію тяжких родів, що переважно приносить смерть новороджен., не варто навіть говорити. Ця купка людей - одрижка колишньої отаманії, і до чого неадатних. Всі згадані угруповання мають вороже відношення до нас, а особливо фашисти, які лише по-за кутками орудують брехнею та на克莱пами як те, що, мовляв, наша організація є комуністичною. Свою безаскілість виливають в брохню, а від прилюдного вислову вхиляються. Про красномовно свідчить таний факт: Признаючи своє боязливі твори-

ти громадське життя, але бажаючи зберегти хоч назву своєї фактично чисто померлій організації, Упр.Укр.Громади відношен.від 14 листопаду м.р. звернулися до нас - Укр.Роб.Сп. в пропозицієв про утворення об'єднання на культурно-освітньому полі. Наша організація, як робітниче-професійна, замість цього в громадській роботі широким Фронтом і ніколи не замислялась в чотирі стінки, тому зацікавлення такого наміру було б лише в наших інтересах. Тоді б відкрилися ще ширші обрії для поширення наших ідей. І щож? Відбулася спільна нарада, де намрекли проект такої праці. А далі по за кутках почали ширити ініціації, що наша організація є комуністична і тому не можна обещуватись.

Давши справовдання на загал.зборах Спілки про наслідки перегово-
рів з тими організаці., збори постановили запропонувати тим організа-
ціям скликати загальне віче всіх українців у цьому районі, щоби засу-
вати докладно це питання і вилити насильники масть "правди" наскрізь
на нашу організацію.

Перечарованими таке рішенням загальн.збор. Спілки, згатані організації
від схилилися такого віча вхилилися. Позалактункові балачки про це
холять такі: "моли ми /фашисти/ здаємося з ними /Роб.Спіл./ на
ґрунті культурно-освітньої праці, то треба знати, що між ними є ду-
же енергійні й працьовиті люди і нала /фашист./ організація /якої
що немає/ розлопиться!"

Насильники в таких балачках правди - не можна сказати, але можна
лише додати, що передають особи, які є співчуючі "наши
і вами". Такі наклеки на нас і нашу організацію буржуазно-реакцій-
ної черні нічуть не бентежать і ми не звертаємо на них жадної ува-
ги. В своїй роботі Йдемо твердо й непокинто все далі й далі. Про ра-
ту нашої роботи свідчать самі факти. Багато членів Роб.Спілки, що ви-
їхали в інші місця на працю, тримають літтюно звязок з організацією
її духовно вражаюти себе членами її. Правда, роботу могла б вести ще
в ширшому обсягу при більшій кількості культурних сил та посиданню
певних матеріальних засобів.

22-го грудня м.р. в ініціативі членів Укр.Роб.Спілки І на засо-
бі її було скликане віче коломії, що підписання протесту проти неба-
заняті рідні українців національним іменем.

Віче скликалося під марком Вічевого К-ту, щоби не дати преце-
денту в руки наших ворогів. Та всеїдно цьому не запобігли. На віче
заявилася переважаюча більшість членів Роб.Спілки. Всі "патріоти"
нічник кутів, вражали за свою "національну честь" симіти дома, а для
розвидання віча вислали де-нількох емісарів. А були й такі випадки,
що прийшли на віче й забачивши більш численну силу з людей наших
організацій, повертали "голові" назад. Незримачи на всімі перекидали
при 20 учасн.т. Тулицький відкрив віче і зробив всебічно-обґрутований
доклад про боротьбу укр.еціграц. за своє національне ім'я на міжнарод-
ному форумі. По скінченню доклада почалася дистресія. Розбривачі/2 чол.
з Книган.кол. і 2 з Гоменкурськ.кол./ потіли та доводили що не треба
пілпитувати, бо це, мовляв, робить одна політична течія. Але віче одного-
досно ухвалило цей протест підписати. Так вінчилось віче. Тому, що не
всі змогли бути на вічу через роботу, зараз ще переводиться додатково
збирка підписів. На цьому вічу винесено протест проти комуністичної
терору на Україні. По замінчанню всього буде націслано справовдання
до Нар.Укр.Ради. Крім того робітника Спілки піде переговори з францу-
зьким робітничим синдикатом про приналіття її, як національної сецції, до
синдикатів. 30-го грудня відбулася зустріч представників Роб.Спілки і
франц.синдикатів, розмову яких подамо пізніше.

З допису робітника.

СМЕРТЬ РОВІТНИКА.

/Некролог/.

"В чужу землю чужі люді не поживають" говорив Шевченко на своїм далінічні витнажні.

Тисячі українських робітників пішли з ограбованої України на чужину, щоб продовжувати боротьбу за визволення. Таке еміграційне життя, постійні зліди і голотування переслідує укр. робітника. А потім неминучча хорoba і зачесна смерть стискає голову. Що молодим полямів свою рідну Галичину т. Константин Боднарчук. Після зі своїм військом, що більше з літами ворогом - поляками і до кінця витримав, не сморись тим, проти кого боровся в рядах свого війська. Працював, тежко працював і тужив та чесав сурми бойової, лише починаючи до нової боротьби за долю України. Але не дочекався... 6 грудня 1929 р. в лікарні м. Яремчі після заснування. Конст. Боднарчук народився 6 листопаду 1899 р. в Більчі Золотій Галичині. Син селянина і сам працював з малих літ у господарстві аж доки не пішов воювати.

Українські робітники емігранти м. Яремчі стратили свого доброго товариша, якого пожували 8-го грудня м. р. на цвинтарі загадного міста.

Най про долю Трудової України снить дорогий товариш Боднарчук. Він для неї зробив, що міг.

С.Д.

Правильний відділ УВРО висловлює свій глибокий жаль і співчуття робітникам підлілу в Яремчі сприводу втрати члена і товариша Константина Боднарчука.

— Управа Правильного Відділу.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "УКР. РОВІТНИКА"

склали жертви наступні громадлино:

1. Монюк	5.-	11. Сірик	1.-	21. Косенко	5.-
2. Марченко		12. М. Ницій	1.-	22. Гончар	5.-
3. Пустовійт	{ 10.-	13. І. Приходченко	2.-	23. Іваненко	10.-
4. Дідов		14. О. Номель	6.-	24. Балаш	5.-
5. Яременко	3.-	15. С. Тарнавський	2.-	25. Бородаєвський	2.-
6. Р. Душа	25.-	16. Н. Буто	4.-	26. Чернова Ол.	2.-
7. С. Вазюча ..	1.-	17. Богацький	1.-	27. Найдух Ів.	4.-
8. С. Янковів ..	1.-	18. Б. Залевський ..	3.-	28. Омальченко ..	5.-
9. Сопрунович ..	1.-	19. Н. Григорій ..	10.-	29. Жарський	5.-
10. Антонович ..	1.-	20. Ар. Животко ...	20.-	30. Бень	2.-

Р а з о н №Ч. 142.-

Управа Правильного відділу і редакційна колегія "Українського Робітника" висловлює цілу волють заворони Громадянам, лижі хоч величими похартями підтримали робітничі часописи. Особливо цінна похартка при початку нашої праці по виданню такого журналу.

РЕДАГУЄ РОЛІГІЯ.

ВИДАЧ УПРАВА ПРАВИЛЬНОГО
ВІДДІЛУ УВРО.